

– Ичинде душманлыкъ болуп ярплашгъан гъар къайсы пачалыкъ да бузулмак къалмас. Ичинде душманлыкъ болуп ярплашгъан бир шагъар яда уй бирикмес. ²⁶ Эгер иблис иблисни къувалай эди буса, о объюне объю къаршы чыгъагъан болур эди. Шолай болгъанда, ону пачалыгъы бузулмак нечик сакъланыр? ²⁷ Эгер Мен жинлени Зензобилни гючю булан къувалай бусам, сизин якъчыларыгъыз оланы кимни гючю булан къувалай дагъы? Шогъар гёре сизге дуванны якъчыларыгъыз эте турсун. ²⁸ Эгер де Мен жинлени Аллагъны Ругъу булан къувалай бусам, шо Аллагъны гъакимлигини бир белгисидир. ²⁹ Бир адам, объюнден гючлю башгъа биревню уюне гирип, ону малын нечик урламагъа болур? Бир алдын къуватлы гишини къолун-бутун байласа, янгыз шо заман ону уюн урламагъа болур.

³⁰ Мени булан тюгюллер Магъа къаршылардыр, Мени булан жыймайгъанлар ягъанлардыр. ³¹ Шону учун сизге айтаман: инсанланы бары да гюнагълары да, капирик де гечилежек. Амма Аллагъны Ругъуна къаршы этилген капириги гечилмес. ³² Инсанны Уланына къаршы капир сёз сёйлеген гишиден гечилежек. Аллагъны Ругъуна капир сёйлегенден не бу дюньяда, не гележекде гечилмес.

³³ Сиз яхшы терекге ва ону емишине яхшы деп яда яман терекге ва ону емишине яман деп айтмагъа тарыкъсыз. Неге тюгюл де, терек емишине къарап танылыр. ³⁴ Гъей йыланны балалары! Объюгюз яман да бола туруп, яхшы затланы нечик сёйлемеге боласыз! Неге тюгюл де, юрекде бар зат тилинден таба чыгъар. ³⁵ Яхшы адам юрегини яхшы хазнасындан яхшы затлар чыгъарыр. Яман адам буса юрегини яман хазнасындан яман затлар чыгъарыр. ³⁶ Сизге айтаман чы: гъар ойлашмай айтгъан сёзю учун инсанлар къыяматгюн жавап бережеклер. ³⁷ Неге тюгюл де, Аллагъ сен айыплы экенингни яда айыпсыз экенингни объюнгню сёзлеринг булан токъташдыражакъ.

Юнус пайхаммарны аламаты

³⁸ Шо заман дин алимлерден ва фарисейлерден бирлери:

– Устаз! Сенден бир алакат гёрме сюер эдик, – дейлер.

³⁹ Иса олагъа булай жавап бере:

– Бу гъалиги яман, имансыз наслу алакат гёрмеге сюе! Огъар Юнус пайхаммарны аламатындан башгъа алакат гёрсетилмес. ⁴⁰ Юнус уьч гече, уьч гюн хортманы къарнында къалгъаны йимик, Мен де, Инсанны Уланы, уьч гече, уьч гюн ерни къарнында къалажакъман. ⁴¹ Къыяматгюн ниневиялы адамлар, гъалиги наслу булан туруп йиберип, о наслуну айыплажакълар. Неге тюгюл де, Юнусну сёйлевюнден сонг олар товба этгенлер. Гъали буса Юнусдан да улусу мундадыр. ⁴² Шебаны пача къатыны, къыяматгюн туруп йиберип, бу наслуну айыплажакъ,

неге тюгюл о, Сулайманны гъакъыллы сёзлерине тынгламакъ учун, дюньяны бир къырындан гелген. Гъали буса Сулаймандан да улусу мундадыр!

⁴³ Адамны ичинден чыкыгъан сонг, жин къургъакъ дангылларда айлана, объюне сыйынма ер ахтара, амма тапмай. ⁴⁴ Сонг о: «Мен чыкыгъан уюме къайтып бараман», – дей. Къайтып гелгенде буса, уйню бош, сибирилип, жыйылып таба. ⁴⁵ Сонг о барып объюнден де яман дагъы да етти жинни алып гелип, адамны ичине гирип яшай. Натигада, адамны гъалы алдын болгъандан да бузукъ бола. Бу яман наслуну адамларына да лап шолай болажакъ!

Исаны анасы ва инилери

⁴⁶ Иса халкъгъа шолай сёйлеп турагъанда, Ону булан сёйлемеге сююп, анасы ва инилери гелип, къырда токътайлар. ⁴⁷ Бирев гелип, Исагъа:

– Сени булан сёйлеме сююп, ананг да, инилеринг де гелип, къырда токътап туралар, – дей.

⁴⁸ Иса шону айтгъан адамгъа:

– Мени анам кимдир, Мени инилерим кимлердир? – дей.

⁴⁹ Къолу булан якъчыларын гёрсетип:

– Мени анам ва инилерим муна булардыр. ⁵⁰ Ким кёклердеги Атамны сюйгенин эте буса, шо Мени иним де, къызардашым да, анам да дюрдюр, – дей.

Чачывчуну гъакъында

13 ¹ Шо гюн Иса, уйден чыгып, кёлню ягъасына барып олтура. ² Ону янына кёп халкъ жыйыла, шо саялы Огъар къайыкъгъа минип олтурмагъа тюше. Къалгъан халкъ кёлню ягъасында токътай.

³ Иса олагъа, масаллар булан хыйлы затланы уйрете туруп, булай дей:

– Муна, чачывчу чачмагъа чыгъа. ⁴ О чачагъанда, урлукъланы бирлери ёл ягъагъа тюше. Къушлар гелип оланы чёплеп ашайлар. ⁵ Бирлери, топурагъы аз ташкъатыш ерге тюшюп, узакъ къалмай чыгъа, неге тюгюл онда топуракъны къатлаву сай. ⁶ Гюн чыкыгъанда объюмлюклер сёнюп къала. Тамуру терен болмагъангъа гёре, олар къуруп къала. ⁷ Бирлери тегенекликте тюше. Тегенеклер объюп, урлукъланы объме къоймай, янча. ⁸ Башгъа урлукълар берекетли топуракъгъа тюше. Оланы да бирлери юз, озгелери алтмыш, башгълары буса отуз керен артыкъ тюшюм бере. ⁹ Къулакълары барлар эшитсинлер!

¹⁰ Якъчылары ювукълашып, Исагъа:

– Неге олагъа масаллар булан сёйлейсен? – деп сорайлар.

¹¹ Иса булай жавап бере:

– Аллагъ нечик гъакимлик этегенни сырларын сизге билмеге гюч берилген, олагъа буса берилмеген. ¹² Кимники бар буса, огъар дагъы да берилип, онуки артдырылажакъ. Кимники ёкъ буса, барлары да алынажакъ. ¹³ Мен олагъа масаллар булан сёйлейгенимни себеби – олар тынглап туражакълар, амма англамажакълар, къарап туражакълар, амма гёрмежеклер. ¹⁴ Ешя пайхаммарны айтгъан булай сёзлери олардан таба яшавгъа чыгъа:

*Сиз тынглап туражакъсыз, амма англамажакъсыз;
къарап туражакъсыз, амма гёрмежексиз.*

¹⁵ *Неге тююл де, бу халкъны юреги ташгъа дёнген, оланы къулакълары гъаран эшите, олар гёзлерин де юмгъанлар.
Ёгъесе, гёзлери булан гёрер эди, къулакълары булан эшитер эди,
юреги булан англар эди, Магъа багъар эди, Мен де оланы сав этер эдим.*

¹⁶ Сизин гёзлеригиз насиплидир – олар гёрелер, къулакъларыгъыз да насиплидир – олар эшителер. ¹⁷ Гертисин сёйлеймен сизге: кёп пайхаммарлар ва муьмин адамлар сиз гёреген затланы гёрмеге суйгенлер, тек гёрмегенлер, сиз эшитеген затланы эшитмеге суйгенлер, тек эшитмегенлер.

¹⁸ Энни сиз чачывчуну гъакъындагъы масалны маънасына тынглагъыз. ¹⁹ Бирев, Аллагъны гъакимлигини гъакъындагъы каламны эшитип, ону англамаса, иблис гелип йиберип, ону юрегине чачылгъан урлукъланы урлап къачар. Шо адам ёл ягъагъа чачылгъан урлукълагъа ошар. ²⁰ Ташкъатыш ерлеге чачылгъаны буса, каламны эшитип, ону сююнч булан шо гъазиринде къабул этеген адамдыр. ²¹ Ону тамуру ёкъдур, шо саялы о бираз замангъа инанар. Амма калам учун къыйынлыкъгъа яда гъызарлавгъа тарыса, о шоссагъат иманындан таяр. ²² Тегенекли ерге чачылгъанлары буса каламны эшитеген адамдыр, амма бу дюньяны къайгъысы ва байлыкъгъа дамагъкарлыкъ сёзню сёндюрер, о да асувсуз болар. ²³ Берекетли топуракъгъа чачылгъаны каламны эшитеген ва англайгъан адамдыр. О яхшы тюшюм гелтирер, бириси юз, озгеси алтмыш, башгъасы буса отуз керен артыкъ тюшюм гелтирер.

Чёп отланы гъакъында

²⁴ Иса олагъа башгъа бир масал айта:

– Аллагъны гъакимлиги оьсюню авлагъына яхшы урлукъ чачагъан бир адамгъа ошайдыр. ²⁵ Гече адамлар юхлама ятгъанда, ону душманы гелип, о чачгъан будайны арасына чёп отлар чачып гете. ²⁶ Будай оьсюп башкъусгъанда, оланы арасында чёп отлар да оьсюп гёрюне. ²⁷ Уьй есини къуллеры гелип, огъар: «Бийибиз, сен авлагъынга яхшы урлукъ сама чачгъанмы эдинг? Мунда мунчакъы чёп отлар къайдан

гелген?» – деп сорай. ²⁸ О да къуллагъа: «Бу ишни душманым этгендир», – дей. Къуллеры да огъар: «Сюе бусанг, биз барып, шо отланы юлкъуп тайдырайыкъ», – дейлер. ²⁹ О да: «Тарыкъ тююл, чёпню юлкъабыз деп, огъар къошуп будайны да юлкъуп къоярсыз. ³⁰ Оргъунча, экисин де бирче оьсюп турмагъа къоюгъуз. Оракъны заманы етишгенде, оракъчылагъа: Бир башлап чёпню жыйып алып, къултелер этип байлагъыз, сонг оланы яллатарсыз, будайны буса жыйып мени беженлериме тёгерсиз», – деп айтарман.

Гиччинеу урлукъну

ва маяны гъакъындагъы масаллар

³¹ Иса олагъа бирдагъы бир масал айта:

– Аллагъны гъакимлиги оьсюню авлагъына гиччинеу урлукъ чачгъан адамгъа ошайдыр. ³² Шо урлукъ бары да урлукълардан инг де гиччиси, оьсген заманда буса, бары да оьсюмлюклерден бек оьсюп, терек йимик бола. Къушлар, учуп гелип, ону бутакъларыны уьстюнде уялар тигелер.

³³ Иса олагъа башгъа бир масал айта:

– Аллагъны гъакимлиги бир къатынгиши уьч оьлчев унну ичине къошгъан бир увуч маягъа ошайдыр. Шо бары да хамурну гёпюрте.

³⁴ Иса буланы барын да халкъгъа масаллар булан айта. Масалсыз олагъа гьеч бир зат да айтмай. ³⁵ Пайхаммардан таба айтылгъан булай сёзлер яшавгъа чыгъа:

Мен олагъа масаллар булан сёйлежекмен.

Мен олагъа дюнья яралгъандан берли яшырылып къалып тургъан затланы билдирежекмен.

Чёп отланы гъакъындагъы масалны баяны

³⁶ Сонг халкъны йиберип, Иса уйге къайта. Якъчылары Огъар ювукъ барып:

– Авлакъдагъы чёп отланы гъакъындагъы масалны бизге англалат, – дей.

³⁷ Иса олагъа булай жавап бере:

– Яхшы урлукъну чачгъан Инсанны Уланыдыр. ³⁸ Авлакъ демек дюньядыр. Яхшы урлукъ демек Аллагъны гъакимлигини тюбюндегилердир. Чёп отлар демек иблисни адамларыдыр. ³⁹ Оланы чачгъан душман иблисдир. Оракъ заман дюньяны ахырыдыр. Оракъчылар буса малайиклердир. ⁴⁰ Чёп отланы жыйып, от салып яллатагъанда йимик, бу дюньяны ахырында да шолай болажакъ. ⁴¹ Инсанны Уланы малайиклерин йибережек, олар да адамланы гюнагъ ишлер этдирегенлени де, яманлыкъ этегенлени де барын да дюньядан жыяжакълар, ⁴² оланы яллайгъан отгъа ташлажакълар. Онда йылав-яс

болажакъ, тишлер кыжыражакъ. ⁴³ О заман муьминлер Атасыны гьакимлигини тюбюнде гюнеш йимик шавлаланып кылажакълар. Кыулакълары барлар эшитсинлер!

*Яшырылган хазнаны
ва багъалы жавгъарланы гьакъында*

⁴⁴ – Аллагъны гьакимлиги авлакъда яшырылган бир хазнагъа ошайдыр. Бирев ону табып, кыайтарып басдырып кыоя. О шондан бек сююнуп, барып бар чакъы затын да сатып, шо авлакъны озьюне сатып ала.

⁴⁵ Дагъы да Аллагъны гьакимлиги яхшы жавгъарлар излейген бир савдюгерчиге ошайдыр. ⁴⁶ О бек багъалы бир жавгъарны таба. Озьюню бары да затын сатып, шону сатып ала.

Балыкъ тутагъан торну гьакъында

⁴⁷ – Дагъы да Аллагъны гьакимлиги кёлге ташланып ондан гъар тюрлю балыкълар тутган бир торгъа ошайдыр. ⁴⁸ Тор балыкъдан толган заманда ону ягъагъа чыгъаралар. Сонг балыкъчылар олтуруп, яхшыларын сайлап, земгилеге салалар, яманларын буса ари ташлайлар. ⁴⁹ Дюнъяны ахырында да шолай болажакъ. Малайиклер гелип, муьминлени арасындан яманланы айырып алып тайдыражакълар. ⁵⁰ Малайиклер оланы яллайган отгъа ташлажакълар. Онда йылав-яс болажакъ, тишлер кыжыражакъ.

⁵¹ Иса олагъа:

- Буланы барын да сиз ангадыгъызмы? – деп сорай.
- Ангадыкъ, – деп жавап бере олар.

⁵² О да якъчыларына:

– Шолайлыкъда, Аллагъны гьакимлигини тюбюне тюшген гъар дин алим озьюню гъамарындан янгы ва эсги затланы чыгъарагъан уй еси-не ошайдыр, – дей.

Пайхаммарны озъ ватанында абуру болмас

⁵³ Бу масалланы айтып битген сонг, Иса ондан гете. ⁵⁴ Озьюню шагъарына гелип, синагогда адамлагъа Аллагъны каламын англатмагъа башлай. Бек гъайранлыкъ этип, олар булай сорайлар:

– Бу Адамгъа булай гьакъыл, мужжитатлар гёрсетмеге булай кудрат кыайдан гелген? ⁵⁵ Бу агъач устаны уланы тюгюлмю? Ону анасыны аты Мариям тюгюлмю? Инилери Якъуб, Юсуп, Симон ва Ягъуда тюгюлмю?

⁵⁶ Ону бары да кыызардашлары мунда, бизин арабызда, яшамаймы? Бу затлар бары да Огъар кыайдан гелген?

⁵⁷ Олар да Исагъа абур этмеген. Шо заман Иса олагъа:

– Пайхаммарны бары да ерлерде абуру болар, янгыз озъ ватанында да, озъ уьюнде де ону абуру болмас, – дей.

⁵⁸ Шагъардагъыланы иманы ёкъ саялы, Иса онда кёп алааматлар гёрсетип болмай.

Ягъияны оьлюмю

14 ¹ Шо заман Исаны гьакъындагъы хабарлар Гъирод гьакимге етише. ² О кзулукъчуларына:

– Оланы этеген Ягъиядыр. О оьлюп тирилген, шо саялы да Ону шо алааматланы этмеге кудраты бар, – дей.

³⁻⁴ Ягъия Гъиродгъа: «Сагъа агъанг Филиппни алдынгы кыатыны Гъиродияда булан уйленмеге ярамай», – деп бир нече керенлер айтган болган. Гъиродияда себеп болуп, Гъирод, Ягъияны тутуп бугъавлап, туснакыгъа салмагъа буйрукъ берген. ⁵ Гъирод Ягъияны оьлтюрмеге де сюйген. Амма халкъдан кюркыган, неге тюгюл де халкъ ону пайхаммар деп гысап эте болган.

⁶ Гъиродну тувган гюнюн белгилейген заманда Гъиродияданы кызы ортагъа чыгып бийиген. Шо Гъиродну бек хошуна гелген. ⁷ Шо-гъар гёре о кыыз не зат тилесе де бережекге ант этген. ⁸ О да анасы айтгангъа тынглап: «Магъа буссагъат тепсиге салып, Ягъия пайхаммарны башын гелтир», – деген. ⁹ Пача пашман болган. Амма кыонакъланы алдында ант этгени саялы, о шо тилевню кютмеге буюрган. ¹⁰ Жаллатны йиберип, туснакыдагъы Ягъияны башын гесдирген. ¹¹ Ону башын тепсиге салып гелтирип, кыызгъа берген. Кыыз да ону элтип анасына берген. ¹² Ягъияны якъчылары гелип, сюегин алып, ону гёмгенлер. Сонг барып о гьакъда Исагъа хабар бергенлер.

Беш минг адамны тойдурув

¹³ Шону эшитгенде, Иса кыайкыгъа да минип, янгыз кыалмакъ учун, ондан бир чет ерге гете. Бу хабарны эшитген халкъ буса, шагъарлардан чыгып, Ону артындан яв гете. ¹⁴ Кыайкыдан ягъагъа чыкыгъанда, Иса бир кёп адамланы гёре. Адамлагъа языгы чыгып, Иса оланы авруйганларын сав эте.

¹⁵ Ахшам болганда, якъчылары Ону янына гелип:

– Бу чет ер де дюр, геч де болган. Халкъны кыайтар, айланадагъы юрлагъа барып, озълеге ашамагъа зат алсынлар, – дейлер.

¹⁶ Амма Иса олагъа:

– Олагъа гетмеге тарыкъ тюгюл, олагъа ашама затны сиз беригиз, – дей.

¹⁷ – Бизин мунда янгыз беш экмегибиз де, эки балыгыбыз да тюгюл ёкъ, – деп жавап берелер якъчылары.

¹⁸ Иса булай дей:

– Оланы мунда Магъа алып гелтиригиз. ¹⁹ Иса халкъгъа отну усьтюнде олтурмагъа буюра. О беш экмекни де, эки балыкъны да алып, кёкте багып къарап, шюкюр дуа эте. Сонг, сындырып, экмеклени якъчыларына бере, олар да халкъгъа пайлайлар. ²⁰ Барысы да ашап тоялар. Къалгъан гесеклени жыйып, он эки земгилни толтуралар. ²¹ Ашайгъанлар буса, къатынлардан да, яшлардан да къайры, беш мингге ювукъ адам болгъан.

Иса сувну устью булан юрюй

²² Иса шоссагъат, халкъны йибергинче, якъчыларына, къайыкъгъа минип, Обзюнден алда кёлню бириси ягъына чыгып турмагъа буюра. ²³ Халкъны йибергенден сонг, дуа этмек учун, Иса тавгъа чыгъа. Ахшам болгъанда да онда янгыз къала. ²⁴ Къайыкъ ягъадан арекде бола. Ону толкъунлар чайкъай, неге тююл огъар къаршы гючлю ел эше.

²⁵ Танг къатгъынча Иса, кёлню устью булан юрюп, якъчыларыны янына бара. ²⁶ Кёлню устью булан юрюп гелегенин гёргенде, якъчылары адап къалалар. Къоркъмакълыкъдан:

– Бу бир сюлдюрдю, – деп кычырып йиберелер.

²⁷ О буса шоссагъат олагъа булай дей:

– Гъалекленмегиз! Менмен! Къоркъмагъыз!

²⁸ Шо заман Огъар Петер:

– Я Раббим! Эгер Сен бусанг, сувну устью булан юрюп, Сени янынга гелмеге магъа да буйрукъ эт, – дей.

²⁹ – Гел, – дей Иса.

Петер, къайыкъдан чыгып, Исаны янына бармакъ учун, сувну устью булан юрюй. ³⁰ Тек гючлю елни гёргенде, къоркъа. Батмагъа башлагъанда:

– Я Раббим! Мени къутгъар! – деп кычырып йибере.

³¹ Иса, шоссагъат къолун узатып, Петерни тутуп, огъар:

– Гъей имандан языкъ! Неге шеклик этдинг? – деп сорай.

³² Олар къайыкъгъа минген заманда ел сел бола. ³³ Къайыкъдагъы якъчылары буса:

– Сен гертиден де Аллагъны Уланысан, – деп, ювугъуна барып, Исагъа сужда этелер.

Генисарет деген ерде аврувланы сав этив

³⁴ Кёлню бириси ягъасына чыкъгъан сонг, олар Генисаретге баралар. ³⁵ О ерни адамлары Исаны таныгъанда, бютюн айлана якълагъа хабар яялар. Ону янына бары да аврувланы гелтирелер. ³⁶ Аврувлар да, янгыз Обзюню опурагъыны этегине сама бир тиймеге къойсун деп, Исагъа ялбаралар. Тийгенлени барысы да сав болалар.

Ата-бабаларыбызны адатлары

15 ¹ Шо заман Ерусалимден бир-бир фарисейлер ва дин алимлер Исаны янына гелип:

² – Сени якъчыларынг ата-бабаларыбызны адатларын неге бузалар? Аш ашайгъанда къолларын жувмайлар, – дейлер.

³ Иса олагъа булай жавап бере:

– Сиз де обзюгюзню адатларыгъыз саялы Аллагъны буйругъун неге бузасыз? ⁴ Аллагъ: «Атанга да, ананга да гюрмет эт» ва: «Атасына яда анасына яман сёйлейген адам олюмге тарылма герек», – деп буюргъан. ⁵ Сиз буса атасына яда анасына: «Менден кёмек къаравулламагъыз. Мен сизге берме болагъан чакъы затымны Аллагъгъа къурбан этип бергенмен», – деп айтма ярай дейсиз. ⁶ Атасына яда анасына гюрмет этмесе де ярай деп айтасыз. Шолайлыкъда, адатыгъыз саялы Аллагъны буйругъун обзюгюз бузасыз. ⁷ Гъей экиюзлюер! Ешая пайхаммар сизин гъакъыгъыздан алданокъ не яхшы айтгъан дагъы:

⁸ *Бу халкъ Магъа авзу булан гюрмет эте, амма оланы юреклери Менден йыракъда.*

⁹ *Олар этеген ибадат негъакъ:*

олар Мени насигъатларыма тююл, инсанлар ойлашып чыгъаргъан насигъатлагъа уйрете.

¹⁰ Янына халкъны чакъырып, Иса булай дей:

– Тынглагъыз, англама да къарагъыз: ¹¹ инсанны мурдар этеген авзуна гиреген зат тююл, ону мурдар этеген авзундан чыгъагъан сёзлеридир.

¹² Шо заман, якъчылары гелип, Огъар:

– Сени сёзлерингни эшитгенде, фарисейлени хатири къалгъанны билемисен? – деп сорайлар.

¹³ – Кёклердеги Атам орнатмагъан гъар-бир обсюмлюк тамуру булан чыгъарылып алынажакъ. ¹⁴ Оланы къоюгъуз! Олар сокъурланы башын тутгъан сокъурлар. Эгер сокъурну башын сокъур тутса, экевю де чунгургъа тюшюп гетер, – деп жавап бере Иса.

¹⁵ – Бизге бу масалны маънасын англат, – дей Петер Огъар.

¹⁶ Иса булай дей:

– Гертилей де, сиз шону гъали де англамаймысыз? ¹⁷ Инсанны авзундан таба гиреген бары да зат, къарнына барып, сонг ондан таба кыргъа чыгъагъанны да англамаймысыз? ¹⁸ Инсанны мурдар этеген ону авзундан, юрегинден чыгъагъан сёзлеридир. ¹⁹ Неге тююл де, инсанны юрегинден чыгъагъан яман хыяллар ольтюрювге, зинагъа, пасатлыкъгъа, уругъа, ялгъан шагъатлыкъгъа, капир сёзлени айтывгъа гелтире. ²⁰ Инсанны мурдар этеген затлар шолардыр. Жувулмагъан къоллар булан ашамакъ инсанны мурдар этмес.

Гъананлы къатынны иманы

²¹ Иса ондан Сур булан Сайдан якълагъа чыгып гете. ²² Шо ерлерде яшап турагъан гъананлы* бир къатын, Ону янына гелип:

– Я Раббим, гъей Сен Давутну Наслусу! Магъа бир рагъму эт. Къызым жинли болуп, бек азап чегип тура, – деп ялбарып тилей.

²³ Иса огъар гъеч бир сёз де жавап бермей. Якъчылары, ону янына гелип:

– Шо къатын гет деп айт. Къычыра туруп, артыбыздан айрылмай чы, – деп тилейлер.

²⁴ – Мен янгыз адашгъан къойлагъа ошагъан исрайыл халкъны янына йиберилгенмен, – деп жавап бере О.

²⁵ Къатын буса, ювугъуна гелип:

– Я Раббим! Магъа бир кёмек эт! – деп, Ону алдында къапланып ята.

²⁶ – Яшланы ашын алып, итлеге бермек тюз тюгюл, – деп жавап бере Иса.

²⁷ – Я Раббим! Итлер де есилерини тепсисинден тюшген аш увакъланы ашай чы, – дей къатын.

²⁸ Шо заман Иса огъар:

– Гъей къатын! Сени иманынг уллу. Сагъа сен сюеген кюйде болсун дагъы, – деп жавап бере. Шоссакъатына ону къызы сав болуп къала.

Дёрт минг адамны тойдурув

²⁹ Ондан чыгып, Иса Галилея кёлню ягъасына геле. Тавгъа чыгып, онда олтура. ³⁰ Ону янына бир кёп халкъ геле. Халкъ акъсакъланы, сокъурланы, тилсизлени, сакъатланы, хыйлы озгелени де алып геле. Оланы Исаны алдында ятдырып салалар. Иса да оланы сав эте. ³¹ Тилсизлени сёйлейгенин, сакъатланы сав болгъанын, акъсакъланы юрюйгенин, сокъурланы гёрегенин гёрген заманда, халкъ гъайранлыкъ этип къала ва Исрайылны Аллагъына алгъыш эте.

³² Иса, якъчыларын янына чакъырып, олагъа булай дей:

– Адамлагъа языкъсынаман. Мени янымда турагъаны муна уьч гюн бола, олагъа ашама зат ёкъ. Ёлда гъалсыз болмасын деп, ач кюйде йибермеге де суймеймен.

³³ Якъчылары Огъар:

– Бу къадар халкъны тойдурмагъа чакъы ашны бирев де ёкъ ерден къайдан табайыкъ? – деп сорайлар.

³⁴ – Сизин нече экмегигиз бар? – деп сорай Иса олагъа.

* 15:22 Бу къатын исрайыл халкъындан алда Паластинде яшайгъан гъанан деген ят халкъдан болгъан.

– Етти экмегигиз де, бираз балыгъыбыз да бар, – деп жавап берелер олар.

³⁵ Шо заман Иса халкъгъа ерде олтурсун деп буюра. ³⁶ Етти экмекни де, балыкъны да алып, бир башлап шокюр дуа эте, сонг сындырып якъчыларына бере, олар да халкъгъа пайлайлар. ³⁷ Барысы да ашап тоялар. Артыкъ къалгъан гесеклени жыйып, етти земгилни толтуралар. ³⁸ Ашайгъанлар буса, къатынлардан да, яшлардан да къайры, дёрт минг адам болгъан. ³⁹ Халкъны ёлгъа салгъандан сонг, къайыкъгъа да минип, Иса Магъдала якълагъа чыгып гете.

Исадан алаамат гёрсетмекни тилейлер

16 ¹ Исаны янына фарисейлер ва саддукейлер гелелер. Исаны сынап къарамакъ учун, О озлеге кёкден бир алаамат гёрсетсин деп тилейлер. ² Иса олагъа:

– Ахшам болгъанда сиз: «Кёк къызаргъан – чакъ исси болажакъ», – дейсиз. ³ Тангда буса: «Кёк къызаргъан – чакъ бузулажакъ», – дейсиз. Кёкню гъалын айырып билесиз, бизин заманны алааматларын билме болмаймысыз? ⁴ Бу гъалиги яман, имансыз наслу алаамат гёрмеге сюе! Огъар Юнус пайхаммарны аламатындан башгъа алаамат гёрсетилмес, – дей. Сонг Иса, оланы кююп, ондан гете.

Фарисейлени ва саддукейлени маясы

⁵ Исаны якъчылары кёлню бириси ягъына чыгъалар, экмеклени буса алмагъа унутуп къалалар. ⁶ Иса олагъа:

– Вёрегиз, фарисейлени де, саддукейлени де маясындан сакъ туругъуз! – дей.

⁷ Олар оз арасында:

– Гъали биз экмеклени алмай къойгъаныбыз саялы, булай айтадыр, – деп сёйлейлер.

⁸ Якъчылары не айтагъанны билип, Иса олагъа булай дей:

– Гъей имандан языкълар! Экмеклени гелтирмегенигизни гъакъын да неге сёйлейсиз? ⁹ Гертилей де, сиз шону гъали де англамаймысыз? Беш минг адамгъа беш экмекни ашатып тойдургъаныгъызны, артыкъ къалгъанындан дагъы да нече земгилни жыйгъаныгъызны унутгъанмысыз? ¹⁰ Дёрт минг адамгъа ашатып тойдургъан етти экмекни, нече земгилни къойгъаныгъызны унутгъанмысыз? ¹¹ Мен сизге экмекни гъакъында тюгюл, фарисейлени де, саддукейлени де маясындан сакъ туругъуз деп айтагъанны неге англамайсыз?

¹² Шо заман олар, экмек маясындан тюгюл, фарисейлер ва саддукейлер уйретеген затлардан сакъ турма гереки айтагъанны англайлар.

*Петер Иса Месигь**кьутгьарывчу экенге шагьатлыкь эте*

¹³ Филиппа Къайсарияны кьырыларына гелген заманда, Иса якъчыларына:

– Халкъ Инсанны Уланын ким деп гысап эте? – деп сорай.

¹⁴ – Бирлери Ягъия пайхаммар, башгьалары Илияс, биревюлер буса Еремия яда пайхаммарланы бириси деп гысап эте, – деп жавап берелер олар.

¹⁵ – Сиз оьзюгюз Мени ким деп гысап этесиз? – деп сорай Иса олагьа.

¹⁶ Симон деп айтылагьан Петер:

– Сен гьакъ Аллагьны Уланысан, Месигьсен, – деп жавап бере.

¹⁷ О заман Иса булай дей:

– Насипли адамсан сен, Юнусну уланы Симон. Неге тьогюл де, бу затны сагьа инсанлар тьогюл, Мени кьклердеги Атам ачыкь этди.

¹⁸ Шо саялы Мен де сагьа айтаман: сен Петерсен, ярсан*. Магьа иман салгьанланы жьыйынын да Мен бу «Ярны» устьюнде кьуражакьман. Жагьаннемни гючлери ондан устьюн чыкьмас. ¹⁹ Аллагьны гьакимлигини ачгьычларын Мен сагьа бережекмен. Дюньяда сен гери ургьан зат кьклерде де гери урулажакь, дюньяда сен изну берген затгьа кьклерде де изну берилежек.

²⁰ Сонг Иса якъчыларына Оьзю Месигь экенни биревге де айтмасын деп буvara.

Иса Оьзю азап чегежегин ва оьлежегин алданокь айта

²¹ Шо замандан тутуп Иса якъчыларына Оьзю Ерусалимге барма, тамазаланы**, баш дин кьуллукьчуланы ва дин алимлини кьолундан кьеп азап чекмеге, оьлтюрюлмеге, сонг уьчюнчю гюн кьайтып тирилмеге гереги гьакьында сьйлемеге башлай.

²² Петер, Ону бир якъгьа чакьырып:

– Аллагь гьрсетмесин, я Раббим! Сени башынга бу балагьлар кьопмасын! – деп, Огьар кьаршы чыгьып сьйлемеге башлай.

²³ О заман Иса, Петерге бурулуп:

– Менден ари тай, иблис! Сен Мени ёлумну кьыркьып токътагьансан. Сени Аллагь сюеген затлар тьогюл, инсан сюеген затлар ойлашдыра! – дей.

* 16:18 Петер деген ат «Яр» демекдир.

** 16:21 *Тамазалар* – Исаны заманында ягьудилени арасындагьы абурлу адамлар. Олагьа бир-бир дин адатланы юрютмек ва жамият борчлар тапшурула болгьан.

²⁴ Сонг Иса якъчыларына булай дей:

– Ким Мени булан гелмеге сюе буса, оьзюню хьялларын гери урсун, хачын да гьетерип, Мени артыма тьошсун. ²⁵ Ким жанын кьутгьармагьа сюе буса, о шону тас этер. Амма ким жанын Мени учун тас этсе, о шону кьутгьарар. ²⁶ Инсан, бютюн дюньяны кьазанып, жанын тас этсе, шондан огьар не пайда бар? Инсан жанын не берип кьайтарып бола? ²⁷ Мен, Инсанны Уланы, Атасыны макьтавуно шавласында Ону малайиклери де булан гелип, шо заман гьар кимге ишлерине гьере бережекмен. ²⁸ Гертисин сьйлеймен сизге: мунда токътагьанланы арасында Инсанны Уланы нечик гьакимлик этежегин гьермей туруп оьлмежеклер бар.

Исаны тюрлению

17 ¹ Алты гюнден сонг, Иса Петерни, Якьубну ва ону иниси Югьанны да Оьзю булан алып, оланы бир бийик тавгьа чыгьара. ² Оланы гьз алдында бирден Исаны гьрюнюшю тюрленип йибере: юзю гюнеш йимик шавлалана, опуракьлары гьз кьамашдырагьан кюйде акь бола. ³ Бирден олагьа Иса булан сьйлеп турагьан Муса ва Илияс гьрюнелер. ⁴ Шонда Петер Исагьа булай дей:

– Я Раббим! Бизин мунда болмакьлыгьыбыз не яхшыдыр! Сен сюе бусанг, мен мунда уьч чатыр кьурайым: бирин – Сагьа, бирин – Мусагьа, бирин де – Илиясгьа.

⁵ О бу сьзлени сьйлеп турагьанда, кькден нюрлю бир булут гелип, оланы устьюнде салкьынлыкь болдура. Булутдан таба:

– Бу Мени Сююмлю Уланымдыр, Бу Мени кьуванчымдыр! Бугьар тынглагьыз, – деген бир сес чалына.

⁶ Сесни эшитгенде, якъчылары бек кьоркьалар ва ерге бьттьобен багьып яталар. ⁷ Иса гелип, олагьа тийип:

– Туругьуз, кьоркьмагьыз! – дей.

⁸ Башларын гьетерип, олар онда Исадан башгьа дагьы биревню де гьермейлер. ⁹ Тавдан энишлеп гелегенде, Иса олагьа:

– Мен, Инсанны Уланы, оьлюмден тирилгинче, гьрген затыгьызны биревге де сьйлемегиз, – деп буюра.

¹⁰ Якъчылары Огьар:

– «Башлап Илияс гелме герек», – деп дин алимлер неге айталар дагьы? – деп сорайлар.

¹¹ Иса олагьа:

– Герти, башлап Илияс гелмеге, бары да затны онгармагьа герек.

¹² Сизге айтаман: Илияс гелди, амма ону танымадылар, огьар сьйген-сьйгенин этдилер. Шолай Мен де, Инсанны Уланы, оланы кьолундан азап чегежекмен, – деп жавап бере. ¹³ Шо заман якъчылары Иса оьзлеге Ягьияны гьакьында айтагьанны англайлар.

Жинли яшны сав болуву

¹⁴ Олар халкъны янына къайтып гелгенде, бир адам гелип, Исаны алдында тизлеринден чөгюп, Огъар булай дей:

¹⁵ – Я Раббим! Мени уланыма бир рагъму эт! Ону аврув тутагъаны бар, о бек азап чеге: о чакъ-чакъда отгъа йыгъыла, сувгъа тюше. ¹⁶ Мен ону якъчыларынгны янына да алып гелген эдим, амма олар сав этип болмадылар.

¹⁷ Иса булай жавап бере:

– Гъей имансыз ва бузукъ адамлар! Къачан болгъунча Мен сизин булан туражакъман? Къачан болгъунча сизге чыдап туражакъман? Ону мунда, Мени яныма, гелтиригиз! ¹⁸ Иса жинге чыкъ деп буюра, жин де яшдан чыгъып тая. Сонг яш шоссагъат сав болуп къала.

¹⁹ Шо заман якъчылары Исаны янында янгыз къалгъанда:

– Неге биз ону чыгъарып болмагъан эдик дагъы? – деп сорайлар.

²⁰ Иса олагъа булай дей:

– Иманыгъыз аз болгъаны саялы. Гертисин сёйлеймен сизге: эгер сизин бир гиччине урлукъ чакъы иманыгъыз бар буса, сиз бу тавгъа: «Мундан онда йылыш», – деп айтсагъыз, о сизге таби болур эди. Сиз этип болмайгъан бир зат да болмас эди. [²¹]*

²² Олар бары да бирче Галилеягъа къайтып гелген заманда, Иса якъчыларына:

– Мени, Инсанны Уланын, инсанланы къолуна бережек. ²³ Мени олтюрежеклер, учюнчю гюн Мен къайтып тирилежекмен, – дей. Олар бек пашман болалар.

Ибадатхана учун ясакъ

²⁴ Олар Капернагумгъа гелген заманда, Петерни янына ибадатхана учун ясакъ жыягъанлар гелип:

– Сизин устазыгъыз ясакъ бермейми? – деп сорайлар.

²⁵ – Бере, – деп жавап бере Петер.

Уйге гиргенде, Иса ондан алдынлыкъ этип:

– Сени нечик эсинге геле, Симон: дюньяны пачалары ясакъны кимлерден ала – оюзюню уягълюсюндегилерденми, ёгъесе башгъаларданмы? – деп сорай.

²⁶ – Башгъалардан, – деп жавап бере Петер Огъар.

Иса огъар булай дей:

* ^{17:21} Бир-бир грекче къольязывларда «Амма бу жынс жинлени янгыз дуа ва ораза булан тююл къувалама бажарылмай» деген аят да ёлугъа.

– Олай буса, оюзюню уягълюсюндегилер ясакъдан эркиндир. ²⁷ Амма оланы хатирин къалдырмайыкъ. Кёлге барып, къармакъ ташла. Башлап тутулгъан балыкъны алып, авзун ачып къара: ондан бир акъча табарсан. Шону алып, Мени учун да, оюзюнг учун да олагъа бер.

«Ким уллудур?»

18 ¹ Шо заман якъчылары, Исаны янына гелип: – Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшгенлерден инг уллусу кимдир? – деп сорайлар.

² Иса, янына бир гиччи яшны чакъырып, оланы арасында эретур-гъуза. ³ Сонг булай дей:

– Гертисин сёйлеймен сизге: эгер сиз, алышынып, яшлар йимик болмасагъыз, Аллагъны гъакимлигини тюбюне тюшмессиз. ⁴ Демек, ким оюзюн бу яшдай гиччи тутса, шо Аллагъны гъакимлигини тюбюндегилени арасында уллусудур. ⁵ Бу яшны Мени атымны гюрметинден ким къабул эте буса, шо Мени де къабул этер. ⁶ Амма Магъа иман салагъан бу гиччи яшлардан бирин ким гюнагъ ёлгъа салса, бирев ону бойнуна тирменташ да тагъып, денгизге батылтса, оюзю учун яхшы болур!

⁷ Адаршай инсанланы гюнагъ ёл булан сынагъан дюньяны гъалына! Бу дюньяда инсанлар гюнагъ ёлгъа тюшмей къалмажакъ. Амма гюнагъ ёл булан сынагъан адамланы гъалына адаршай! ⁸ Эгер сени къолунг яда аягъынг гюнагъгъа тарта буса, ону гесип ташла! Эки де къолунг да, эки де аягъынг да болуп, сёнмейген отгъа тюшмекден эсе, бир къолсуз яда бир аякъсыз болуп, даимлик яшавгъа гирмек оюзюнг учун яхшыдыр. ⁹ Эгер сени гёзюнг гюнагъгъа тарта буса, ону чыгъарып ташла! Эки де гёзюнг де болуп, жагъаннемни отуна тюшгенден эсе, бир гёзюнг булан даимлик яшавгъа гирмек оюзюнг учун яхшыдыр. ¹⁰ Вёрегиз, бу гиччилерден бирине де сансымай къарамакъдан сакъ болугъуз! Сизге айтаман: оланы кёклердеги малайиклери Мени кёклердеги Атамны юзюн даим гёрюп туралар. [¹¹]*

¹² Сизин нечик эсигизге геле? Эгер биревню юз къою бар буса, оланы да бири, адашып гетип, тас болгъан буса, о адам, сиривдеги токъсан тогъузун тавларда да къоюп, тас болгъанын излемеге бармасмы? ¹³ Тапгъанда буса, гертисин сёйлеймен сизге, тас болмагъан токъсан тогъузуна сююнегенден эсе, шо тас болуп табулгъанындан бек сююнежек. ¹⁴ Шону йимик, кёклердеги сизин Атагъыз да бу гиччилерден гъеч бирин де Оюзюню алдындан тас болгъанын сюймей.

* ^{18:11} Бир-бир грекче къольязывларда «Неге тююл де, Мен, Инсанны Уланы, адашгъанланы къутгъармакъ учун гелгенмен» деген аят да ёлугъа.

Гюнагъ иш этген иман кьардашынг

¹⁵ – Эгер иман кьардашынг сагъа кьаршы бир гюнагъ иш этсе, тюз тюгюл затын ону тувра бетине айып этип айт. Эгер о сагъа тынгласа, озюнге иман кьардаш кьайтаргъан болурсан. ¹⁶ Эгер тынгламаса, «сёйлейген гьар сёз эки яда уьч адамны шагъатлыгъы булан токъташдырылсын» учун, озюнг булан дагъы да бир яда эки гиши алып бар. ¹⁷ Эгер иман кьардашынг олагъа да тынгламаса, Магъа иман салгъанланы жыйынындагъылагъа айт. Олагъа да тынгламаса, сен огъар бир имансыз адамгъа яда ясакъчыгъа йимик къара.

¹⁸ Гертисин сёйлеймен сизге: дюньяда сен гери ургъан зат кёклерде гери урулажакъ ва дюньяда сен изну берген затгъа кёклерде изну бери-лежек. ¹⁹ Дагъы да сизге айтаман: эгер сизин арагъыздан экигиз тиле-меге суйген гьар затыгъызны гъакъында дюньяда разилешегиз, не зат телесегиз де, кёклердеги Атам ону кютежек. ²⁰ Неге тюгюл де, Мени атымны тутуп, не ерде буса да бир ерде эки яда уьч адам бирче жы-йылса, Мен де онда, оланы арасында, болажакъман.

Гечмейген кьулу гъакъында

²¹ Шо заман Петер гелип, Огъар:

– Я Раббим! Магъа кьаршы гюнагъ ишлер этеген иман кьардашым-дан мен нече керен гечме герекмен? Етти керенми? – деп сорай.

²² Иса огъар булай дей:

– Етти керен демеймен, етмиш керен етти деп айтаман. ²³ Шо сая-лы Аллагъны гъакимлиги кьуллаарындан борчларын кьайтарып алмагъа суйген бир пачагъа ошайдыр. ²⁴ Къайтармагъа башлагъанда, пачаны янына огъар элли миллион алтын акъча борчу болгъан биревню гел-тирелер. ²⁵ Озьюню борчун телемеге гючю болмагъаны саялы, пача кьулу да, ону кьатынын да, яшларын да, бар чакъы бары да мал-ма-тагъын да сатып телесин деп буйрукъ эте. ²⁶ Шо заман кьул, ону ал-дында къапланып ятып: «Сабурукъ эт! Мен сагъа барын да тележек-мен», – деп ялбара. ²⁷ Пача, кьулуна рагъму этип, ону йибере, бор-чундан да гече.

²⁸ Бу кьул буса ондан чыкъгъанда, кьул ёлдашларындан озюне юз гюмюш акъча борчлу болгъан башгъа бирисине кьаршы болуп: «Бор-чунгу тэле!» – деп хырдаанындан тутуп, ону бува.

²⁹ О заман ёлдашы, ону алдында тизлеринден туруп: «Биразгъа чыда, барын да тележекмен!» – деп ялбарып тилей. ³⁰ Амма о чыдамагъа суймей. Борчун телегинче, барып ону туснакъгъа салдыра. ³¹ Болгъан бу ишлени гёргенде, ону ёлдашлары бек кыйналалар, болгъан бары да затны пачагъа айталар.

³² Шо заман пача, ону янына чакъырып, огъар: «Гъей нажжас кьул! Сен менден тилегенинг саялы, мен бары да шо борчунгу гечген эдим.

³³ Мен сенден гечгеним йимик, сен де ёлдашынга рагъмулу болма тюшмейми эдинг?» – дей. ³⁴ Пача къзапланып, бары да борчун теле-гинче, жазаламакъ учун, ону жаллатланы кьолуна бере.

³⁵ Эгер гьар-биригиз иман кьардашыгъызны сизге кьаршы этген гю-нагъ ишлеринден гъакъ юрекден гечмесегиз, кёклердеги Атам да сизге шолай этежек.

Айрылыгну гъакъында

19 ¹ Бу сёзлени сёйлеп битгенден сонг, Иса, Галилеядан чыгып, Ягъудеяны Ёрдан озенни ари ягъындагъы вилайтарына гете.

² Ону артындан кёп адам да гете. Иса онда о адамланы сав эте.

³ Фарисейлер, Исаны янына гелип, Ону сынап къарамакъ учун, Огъар:

– Эргишиге кьатынындан гьар не себепден де айрылмагъа Мусаны Къануну ихтияр береми? – деп сорайлар.

⁴⁻⁵ Иса олагъа булай жавап бере:

– Яратгъаныбыз инг башлап «адамланы эргиши ва кьатынгиши этип яратгъан. Шогъар гёре, адам ата-анасыны уьюнден чыгып, кьа-тыны булан бирлешежек, экевю де туташ бир кьаркъара болуп къала-жакъ», – деп Сыйлы Язывларда язылгъанны охумагъанмысыз? ⁶ Олар экев тюгюл, туташ бир кьаркъарадыр, биревдюр. Шолайлыкъда, Ал-лагъ бирлешдиргенни инсан айырмасын!

⁷ – Муса, айрылыв шагъатнама берип, кьатындан айрылмагъа неге изну берген дагъы? – деп сорай фарисейлер Исагъа.

⁸ Иса олагъа булай жавап бере:

– Юреклеригизни хырча болмакълыгъына гёре, Муса сизге кьа-тынларыгъыздан айрылмагъа изну берген, амма башлап шолай бол-магъан. ⁹ Мен буса сизге айтаман: ким зинадан башгъа себеп булан кьатынындан айрылып, башгъасы булан уьйленсе, о озю зина этген гиши болар.

¹⁰ – Эгер кьатынны алдында эрни борчу шолай буса, уьйленмей кьалмакъ яхшы! – дейлер якъчылары.

¹¹ Иса олагъа булай дей:

– Ким де бу сёзню къабул этип болмас, янгыз Аллагъ озлеге им-канлыкъ бергенлер къабул этерлер. ¹² Эргишилер кьатын алып бол-майгъанлыкъгъа тюрлю-тюрлю себеплер бар. Бирлери шолай болуп тува, башгъаларын, адамлар озлер бичип, шолай этелер. Амма янгыз Аллагъгъа кьуллукъ этмек учун, кьатын алмайгъанлар да бар. Муну къа-бул этме болагъанлар къабул этсинлер!

Иса яшлар учун дуа эте

¹³Шо заман, устюне кьолларын тийдирип дуа этсин деп, Исаны янына яшлары гелтирелер. Якъчылары буса оланы гирме кьоймай, алып гелгенлеге урушма башлайлар. ¹⁴Амма Иса:

– Кьоюгъуз, яшлар Мени яныма гелсинлер, олагъа пуршав этмегиз! Неге тьогюл де, Аллагъны гьакимлиги тап яшлар йимиклер учундур, – дей. ¹⁵Оланы устюне кьолларын салып, олагъа Аллагъны рагъмусун тилеп дуа эте. Сонг Иса ондан гете.

Иса ва бай жагъил улан

¹⁶Шонда бир жагъил улан, Исаны янына гелип:

– Устаз, даимлик яшав алмакъ учун, мен не яхшылыкъ этме герек-мен? – деп сорай Огъар.

¹⁷– Неге Магъа яхшылыкъны гьакъында сорайсан? Бир Аллагъдан башгъа дагъы бирев де яхшы тьогюлдюр. Эгер даимлик яшавгъа гирмеге суюе бусанг, Аллагъны буйрукъларын кют, – дей Иса огъар.

¹⁸– Къайсы буйрукъларын? – деп сорай о.

Иса да огъар бу буйрукъланы айта:

– Адам оьлтюрме, зина этме, урлама, ялгъан шагъатлыкъ этме, ¹⁹атанга ва ананга гьормет эт, ювугъунгну оьзюнгну йимик сую.

²⁰Жагъил улан Исагъа булай дей:

– Буланы барын да мен юрютюп гелгенмен, магъа дагъы да не зат етишмей?

²¹Иса огъар:

– Эгер камил болма суюе бусанг, барып бары да мюлкюнгну сатып, пакъырлагъа уьлеш. Шо заман кьеклерде сени хазналарынг болур. Сонг гел, Мени артыма тьош! – дей.

²²Бу сьзлени эшитгенде, жагъил улан пашман болуп гете, неге тьогюл о бек бай болгъан. ²³Иса да якъчыларына булай дей:

– Гертисин сьйлеймен сизге: бай гишиге Аллагъны гьакимлигини тьобуне тьошмеге нечик къыйындыр! ²⁴Дагъы да айтаман: бай гишиге Аллагъны гьакимлигини тьобуне тьошмекден эсе, тьоеге инени гьезюнден оьтмеге рагъатдыр.

²⁵Якъчылары муну эшитгенде, тамаша болуп:

– Олай буса, ким кьутгъарылмагъа болур дагъы? – деп сорайлар.

²⁶Иса олагъа тикленип къарап:

– Инсанлар учун бу имкансыз зат, амма Аллагъ учун бары да зат имканлы, – дей.

²⁷Шо заман Петер Огъар:

– Муна, биз бары да затларыбызны да кьоюп, Сени артынг булан юрюп турабыз. Бизге не болажакъ дагъы? – деп сорай.

²⁸Иса да олагъа булай жавап бере:

– Гертисин сьйлеймен сизге: бары да зат янгыртылгъанда, Мен, Инсанны Уланы, Оьзюмню макътавлу тахымда олтургъан заманда, сиз де, артым булан юрюгенлер де, Исрайылны он эки кьавумуна, демек савлай ягъуди халкъына дуван этмек учун, он эки тахгъа минип олтуражакъсыз. ²⁹Мени атымны гьорметлеп, уьйлерин, агъаларын, инилерин, къызардашларын, аталарын, аналарын, яшларын, топуракъларынын кьойгъан гъар ким юз керен артыкъ этип алажакъ ва даимлик яшав алажакъ. ³⁰Амма биринчилени бир кьеплери ахырынчы, ахырынчылар буса биринчи болажакълар.

Юзюм бавдагъы кьуллукъчуланы гьакъында

20 ¹Иса олагъа булай бир масал айта:

– Аллагъны гьакимлиги юзюмлюгонде ишлетмек учун ишчилер тутмагъа эртен тез къыргъа чыкъгъан бир адамгъа ошайдыр. ²Гюнюне бир гюмюш акъча бережекге ишчилер булан разилешип, о адам оланы юзюмлюгюне йибере.

³Эртен сагъат тогъузларда къыргъа чыкъгъанда, о базар майдангъа гелип бош токътагъан дагъы да бир нече адамны гьере. ⁴О адам булагъа да: «Сиз де мени юзюм бавума ишлемеге барыгъыз, мен сизге тийишли гьагъыгъызны берирмен», – дей. ⁵Булар да гетелер. Сагъат он экиде де, уьчде де о дагъы да шолай эте. ⁶Сагъат бешлер вакътиде о дагъы да шо ерге бара. Онда гелип бош токътагъан адамланы гьерюп: «Сав гюн мунда бош токътап не этесиз?» – деп сорай. ⁷«Неге тьогюл де, бизин бирев де ялгъа тутмагъан», – деп жавап берелер олар. О адам булагъа да: «Буса сиз де мени юзюм бавума ишлемеге барыгъыз», – дей.

⁸Ахшам болгъанда, юзюмлюкню еси баш кьуллукъчусуна: «Ишчилени чакъырып, артда гелгенлеринден башлап биринчилей гелгенлерине ерли тийишли гьагъын бер», – дей. ⁹Сагъат бешлерде ишге гелгенлер бирер гюмюш акъча алалар. ¹⁰Башлап гелгенлери буса оьзлер артыкъ гьакъ аларбыз деп ойлашалар, амма олар да бирер гюмюш акъча алалар. ¹¹⁻¹²Алгъан сонг, олар юзюмлюкню есине: «Бу артда гелгенлер бир сагъат ишлеген, бизин, гюнню лап ялав заманында ишни кьеп янын кютгенлени, сен олар булан тенг этип кьойдунг», – деп къаршы сьйлемеге башлайлар. ¹³Юзюмлюкню еси де оланы бирине булай жавап бере: «Ювугъум! Мен сени алдатмайман чы. Сен мени булан бир гюмюш акъчагъа разилешмегенми эдинг? ¹⁴Оьзюмню гьагъынгни да алып гет. Мен буса бу артда гелгенине сагъа бергеним чакъыны бермеге суюемен. ¹⁵Оьз акъчам булан суюгенимни

этмеге ихтиярым ёкъму дагъы? Яда сен мени чомартлыгъымны гюлеймисен?»¹⁶ Муна шолай, биринчилер ахырынчы, ахырынчылар буса биринчи болажакълар.

*Иса уьчюнчолей Оьзюню оьлюмю
ва тириливию гъакъында айта*

¹⁷ Иса Ерусалимге барагъанда, он эки де якъчысын янына чакъырып, олагъа:

¹⁸ – Муна биз Ерусалимге бара турабыз. Мен баш дин къуллукъчуланы ва дин алимлени къолуна берилежекмен. Олар да Мени оьлтюрмеге дуван этип, ¹⁹ ят халкъланы къолуна бережеклер. Олар Мени хорлажакълар, къамучу булан тюежеклер ва хачгъа илежеклер. Мен буса уьчюнчо гюн къайтып тирилежекмен, – дей.

Якъубну ва Югъанны тилевю

²⁰ Сонг Зеведейни къатыны, уланлары булан бирче Исаны янына гелип, Ону алдында къапланып ятып, Ондан бир зат тилемеге сюе.

²¹ Иса огъар:

– Сен не сюесен? – деп сорай.

– Сен пача болгъанда, мени эки де уланым бири онг янынгда, бириси буса сол янынгда олтурмагъа изну бер, – дей къатын.

²² Иса булай дей:

– Сиз не тилейгенигизни билмейсиз. Башыма тюшежек азаплардан Мен оьтежек йимик, сиз де оьтюп болурмусуз?

– Болурбуз, – деп жавап берелер олар.

²³ – Мени йимик сиз де азаплардан оьтежексиз. Амма Мени онг янымда яда сол янымда олтурмагъа изну бермеклик Мени ихтиярымда тююл. О ерлер янгыз Мени Атам белгилегенлер учундур, – дей Иса.

²⁴ Къалгъан он якъчысы шону эшитгенде, Якъубгъа ва Югъангъа къазапланмагъа башлайлар. ²⁵ Иса буса, оланы барын да янына чакъырып, булай дей:

– Сиз билесиз: бу дюньяны башчылары халкъларына буйрукъ этелер, уллу гъакимлери де олагъа гъакимлигин гёрсетелер. ²⁶ Амма сизин арагъызда олай болмасын! Арагъызда уллу болма сюегенигиз къалгъанларыгъызгъа къуллукъчу болуп къалсын! ²⁷ Арагъызда биринчи болма сюегенигиз барыгъызгъа да къул болуп къалсын! ²⁸ Инсанны Уланы да Оьзюне къуллукъ этдирмек учун тююл, башгъалагъа къуллукъ этмек, бир хыйлыланы къутгъармакъ ва Оьз яшавун къурбан этмек учун гелди.

Эки сокъурну сав болуву

²⁹ Олар Еригъондан чыгъагъан заманда, Исаны арты булан кёп халкъ геле. ³⁰ Шонда ёл ягъада олтургъан эки сокъур, Иса оьтюп барагъанны эшитип:

– Я Раббиз! Гъей Давутну Наслусу! Сен бизге бир рагъму эт! – деп къычыралар. ³¹ Халкъ урушуп, оланы тындырмагъа къарай. Амма олар:

– Я Раббиз! Сен бизге бир рагъму эт! Гъей Давутну Наслусу! – деп бирден-бир бек къычыралар.

³² Иса токътап, оланы чакъырып:

– Мен сизге не этгенни сюесиз? – деп сорай.

³³ – Я Раббиз! Биз гёрмеге сюебиз, – дейлер сокъурлар Огъар.

³⁴ Рагъму этип, Иса оланы гёзлерине тие. Шосагъат сокъурлар гёреген болуп къалалар, олар да Исаны арты булан гетелер.

Исаны Ерусалимге геливию

21 ¹ Ерусалимге ювукълашып, Зайтун тавну къырыйындагъы Байтагия деген юртгъа гелген заманда, эки якъчысын алгъа йибере туруп, ² Иса олагъа булай дей:

– Тувра къаршыгъыздагъы юртгъа барыгъыз. Онда байлангъан бир тиши эшекни, ону булан бир къодукъну табажакъсыз. Оланы чечип, Мени яныма гелтиригиз. ³ Эгер сизге гъеч ким бир зат сёйлесе: «Булар Раббизге тарыкъ», – деп айтарсыз. Шо адам шосагъат оланы берер. ⁴ Шолайлыкъда, пайхаммардан таба айтылгъан булай сёзлер яшавгъа чыгъа:

⁵ *Сион къызына* айтыгъыз:*

янынга Пачанг геле тура.

О саламат кюйде эшекге минген.

Тиши эшекден тувгъан къодукъгъа минген.

⁶ Якъчылары барып, оьзлеге Иса буюргъан кюйде этелер. ⁷ Эшекни де, къодукъну да гелтирелер. Олагъа уьст опуракъларын юклейлер. Иса шоланы уьстюне де минип олтура. ⁸ Кёп халкъ, уьст опуракъларын чечип, ёлгъа яя, оьзгелери буса, тереклерден бутакълар гесип алып, ёлгъа яялар. ⁹ Исаны алды ва арты булан барагъан халкъ:

– Давутну Наслусуна гъосанна!** Раббизни аты булан гелегенге Аллагъны яхшылыгъы болсун! Кёклердеги Аллагъгъа гъосанна! – деп къычыра.

* 21:5 *Сион къызы* – демек, Ерусалим.

** 21:9 *Гъосанна* – грек тилден тувра гёчюргенде, «бизин къутгъар» деген маънаны берсе де, «сююнч, къуванч, алгъыш этив» деген маъналарда къоллангъан.

¹⁰ Иса Ерусалимге гирген заманда, бютюн шагъар чайкъалышып:

– Бу кимдир? – деп сорай.

¹¹ Халкъ булай жавап бере:

– Бу Галилеяны Назарет деген шагъарындан чыкъгъан Иса пайхаммар.

Иса ибадатханада

¹² Иса, ибадатханагъа гирип, ондагъы сатывчуланы ва алывчуланы къуваламагъа башлай. О акъча алышдырагъанланы такъчаларын ва гёгюрчюн сатагъанланы шанжалларын авдара. ¹³ Олагъа:

– Сыйлы Язывларда: «Мени уюм дуа этеген уйдюр», – деп язылгъан, сиз буса ону талавурчуланы уясына айландыргъансыз! – дей.

¹⁴ Ибадатханада Исаны янына сокъурлар ва акъсакълар гелелер. Иса оланы сав эте. ¹⁵ О этген гъайран ишлени ва ибадатханада: «Давутну Наслусуна гъосанна!» – деп къычырагъан яшланы гёргенде, баш дин къуллукъчулар ва дин алимлер къазапланалар. ¹⁶ Олар Исагъа:

– Булар не сёйлейгенни эшитемисен? – деп сорайлар.

Иса да олагъа:

– Эшитемен. Сиз бир заманда да Сыйлы Язывларда: «Сабийлени де, эмчек ичеген нарысталаны да авзу булан Сен Оьзюнге алгъыш гъазир этдинг», – деп язылгъанны охумагъанмысыз? – дей. ¹⁷ Иса, оланы къоюп, Ерусалимден къыргъа, Байтаниягъа гетип, онда гече къала.

Къуругъан инжир терек

¹⁸ Эртенине шагъаргъа къайтып барагъанда, Иса ач болуп, ашамагъа сюе. ¹⁹ Ёл ягдада бир инжир терекни гёрюп, ону ягына бара. Терекде япыракълардан къайры бир зат да тапмай. Сонг терекге:

– Энниден сонг сени дагъы емишинг болмасын! – дей.

Инжир терек шоссагъат къуруп къала. ²⁰ Шону гёрюп, якъчылары тамаша болалар.

– Инжир терек шоссагъат нечик къуруп къалды? – деп сорайлар олар.

²¹ Иса буса олагъа булай жавап бере:

– Гертисин сёйлеймен сизге: эгер иманыгъыз болуп, шекликте тюш-месегииз, янгыз бу инжир терекге болгъанны тюгюл, бу тавгъа: «Гётери-лип, денгизге атыл!» – деп айтсагъыз, шо да болажакъ. ²² Иман да булан дуа эте туруп не зат тилесегиз де, алажакъсыз.

Исаны ихтияры гъакъында

²³ Иса, ибадатханагъа гелип, Аллагъны каламын англатып турагъан заманда, баш дин къуллукъчулар ва тамазалар Ону янына гелип:

– Бу ишлени Сен кимден ихтияр булан этесен? Сагъа олай ихтиярны ким берген? – деп сорайлар.

²⁴ Иса олагъа булай жавап бере:

– Мен де сизге бир зат сорайым, шогъар жавап берсегиз, бу ишлени кимден ихтияр булан этегенимни Мен де сизге айтарман. ²⁵ Ягъияны, адамланы сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшурмагъа ихтияры къайдан эди – Аллагъдан эдими яда инсанлардан эдими?

Олар бир-бири булан эришмеге башлай:

– Эгер: «Аллагъдан эди», – десек, шо заман О: «Неге дагъы сиз огъар инанмадыгъыз?» – деп соражакъ. ²⁶ Эгер: «Инсанлардан эди», – десек, халкъдан къоркъабыз, неге тюгюл барысы да Ягъияны пайхаммар деп гъисап эте, – деп сёйлешелер.

²⁷ – Биз билмейбиз, – деп жавап берелер олар Исагъа.

– Бу ишлени кимден ихтияр булан этегенимни сизге Мен де айт-масман, – дей Иса олагъа.

Эки уланны гъакъында

²⁸ Иса булай дей:

– Сизин нечик эсигизге геле? Бир адамны эки уланы бола. О барып биринчисине: «Уланым, бугюн барып юзюм бавда ишле», – дей. ²⁹ О да: «Сюймеймен», – деп жавап да берип, артда гёкюнюп, бара. ³⁰ Экинчисини янына барып да, о шотай дей. О да: «Барайым, атам», – деп жавап да берип, бармай къала. ³¹ Оланы экевюнден де атасы айтгъанны къайсы этген? – деп сорай.

– Биринчиси, – деп жавап берелер.

Иса олагъа булай дей:

– Гертисин сёйлеймен сизге: ясакъчылар да, къагъба къатынлар да Аллагъны гъакимлигини тюбюне сизден эсе алда тюшюп туралар.

³² Неге десегииз, Ягъия сизин яныгъызгъа Аллагъны тюз ёлун гёрсетмеге гелген. Сиз буса огъар инанмагъансыз, ясакъчылар да, къагъба къатынлар да огъар инангъанлар. Сиз бу затланы барын да гёргенде де, гёкюнмегенсиз ва огъар инанмагъансыз.

Рагъмусуз юзюмчулени гъакъындагъы масал

³³ – Бирдагъы бир масалгъа тынглагъыз. Бир уй еси бола. О юзюм бав орната, чал эшип, ону айланасын бегите. Юзюм сыкъмакъ учун, тёле къаза ва бийик къаравул къош къура. Бавну юзюмчулеге ижарагъа да берип, оьзю сапар чыгып гете. ³⁴ Юзюм бишеген вакъти ювукълашгъанда, юзюмден оьзюню пайын алмакъ учун, о къулларын юзюмчулени янына йибере. ³⁵ Юзюмчулер, ону къулларын тутуп, бирин тюе, бирин оьлтюре, бирин де таш урушгъа тута. ³⁶ Юзюм бавну еси янгыдан алдындан да кёп къуллар йибере. Юзюмчулер олагъа да шотай этелер.

³⁷ Ахырда да о: «Уланыма сама абур этерлер», – деп ойлашып, оланы янына уланын йибере. ³⁸ Юзюмчюлер буса уланны гёргенде, бир-бирине: «Бу гелегени – варис. Гелигиз, ону да оьлтюрейик, шо заман ону мюкю бизинки болуп кьалыр!» – деп сёйлейлер. ³⁹ Юзюмчюлер, ону тутуп, юзюм бавдан кьыргьа чыгьарып, оьлтюрелер.

⁴⁰ Энни юзюм бавну еси гелген заманда, бу юзюмчюлеге не этежек?

⁴¹ Олар Исагьа:

– Бу яман адамланы яман кюйде оьлтюрежек. Оьз заманында оьзюне гелимин берсин учун, юзюм бавну башгьа юзюмчюлеге ижарагьа бережек, – деп жавап берелер.

⁴² Иса олагьа булай дей:

– Сиз Сыйлы Язывларда язылгьанны бир де охумагьанмысыз дагьы?

Усталар ташлап кьойгьан таш

кюрчюню аслу ташы болуп токьтады.

Раббиз этген шо ишни гёрмеге де гьайран чы!

⁴³ Шогьар гёре сизге айтаман: Оьзюню гьакимлигини тьобюне тьошмеге берген ихтиярны, Аллагь сизден алып, яхшы гелим берегенлеге бережек. ⁴⁴ Бу ташгьа сюрюнюп йыгьылгьан гьар ким пара-пара болажакь, о кимни уьстюне тьошсе, ону янчажакь.

⁴⁵ Исаны масалын эшитгенде, баш дин кьуллукьчулар ва фарисейлер О оьзлени гьакьында айтагьанны англайлар. ⁴⁶ Олар Исаны тутмагьа сюелер, амма халкьдан кьоркьбалар. Неге тьююл де, халкь Ону пайхамар деп гьисап эте болгьан.

Пачаны уланыны тою гьакьында

22 ¹ Иса олагьа бирдагьы бир масал айта:
² – Аллагьны гьакимлиги уланына кьатын алагьанда той этген бир пачагьа ошайдыр. ³ Тойгьа чакьырылгьанлагьа гел деп айтсын учун, пача кьулларын йибере. Амма чакьырылгьанлар гелмеге сьюймелер.

⁴ Пача, чакьырылгьанлагьа янгыдан башгьа кьулларын йиберип, олагьа: «Мен тойгьа бары да затны гьазирлегемен, семиз гьайванлар-маллар союлгьан, бары да зат гьазир этилген, тойгьа гелигиз», – деп айтмагьа тапшура. ⁵ Амма чакьырылгьанлар, ону сёзлерин тергевсюз кьююп, бирлери авлагьына, бирлери сатыв-алыв ишлерине гетелер. ⁶ Башгьалары буса, ону кьулларын тутуп, токьалап, оьлтюрелер. ⁷ Пача бек кьазаплана. Асгерлерин йиберип, оланы оьлтюрте, шагьарын буса яллата.

⁸ Сонг о кьулларына булай дей: «Той учун бары да зат гьазир, амма чакьырылгьан кьонакьлар шогьар лайкьлы тьююл эдилер. ⁹ Энни ёл бойлагьа барыгьыз, кьаршылашгьанланы барысын да тойгьа

чакьырыгьыз». ¹⁰ Кьуллар орамлагьа чыгьып – яман болсун, яхшы болсун – кьаршы болгьанланы барысын да жьыйып гелтирелер. Той мажлиси де кьонакьлардан тола.

¹¹ Пача гелген кьонакьлагьа кьарамакь учун гиргенде, о тойгьа гёре гийинмеген бир адамны гёре. ¹² Огьар: «Ювугьум! Той опуракьлар гиймей, сен мунда нечик гелдинг?» – деп сорай. О буса сёйлемей токьтай. ¹³ Шо заман пача кьулларына: «Муну тутуп, кьолларын-бутларын да байлап, йылав-яс болажакь, тишлер кьыжыражакь тыш яндагьы кьарангылыкьгьа ташлагьыз», – деп буйрукь эте. ¹⁴ Неге тьююл де, чакьырылгьанлар кёпдюр, сайлангьанлар буса аздыр.

Пачаныкин – пачагьа

¹⁵ Шо заман фарисейлер чыгьып гетелер. Исаны терс сёзюн тапмакьны гьакьында ойлашалар. ¹⁶ Олар Исаны янына Гьиродну якьчылары да булан оьзлени якьчыларын йиберелер. Олар Исагьа булай дей:

– Устаз! Сен туврасын айтагьан адам экенни, Аллагьны ёлунда тьюз ва ачыкь кюйде нечик яшама герекни уьйретегенингни билебиз. Биревден де кьоркьмайгьанынгни, биревге де бет-хатир этмейгенингни гёребиз. ¹⁷ Энни бизге айт: Сени нечик эсинге геле, Румну пачасына ясакь бермеге герекми яда тьююлмю?

¹⁸ Амма Иса, оланы яман хьялын билип:

– Сиз Мени не учун сынап кьарама сюесиз, гьей экиюзлюер?

¹⁹ Ясакьгьа тёленеген акьчаны Магьа гёрсетигиз! – дей.

Олар Исагьа бир гюмюш акьча гелтирелер. ²⁰ Иса олагьа:

– Бу сурат кимникидир? Мунда кимни аты язылгьан? – деп сорай.

²¹ – Румну пачасыныки, – дейлер олар.

Шо заман Иса олагьа:

– Шолай буса, Румну пачасыныкин пачагьа, Аллагьныкин Аллагьгьа беригиз, – дей.

²² Олар муну эшитгенде, тамаша болуп, Ону кьююп гетелер.

Оьлюмден тирилмекни гьакьында

²³ Оьлюмден сонг тирилмек ёкь деп сёйлейген саддукейлени бирлери, шо гюн Исаны янына гелип, Огьар булай сорайлар:

²⁴ – Устаз! Муса: «Бир адам авлети болмайлы оьлсе, иниси, ону кьатынын алып, оьлген агьасыны наслусун узатсын», – деп язгьан. ²⁵ Арабызда етти агьа-ини болгьан буса, биринчиси кьатын алып, авлети болмайлы оьле, кьатыны инисине кьала. ²⁶ Экинчиси, уьчюнчюсю, гьатта еттинчиси де, шо кьатынны алып, авлети болмайлы оьлелер.

²⁷ Барысындан да сонг кьатын да оьле. ²⁸ Энни оьлюер тирилегенде,

о кьатын етти де агъа-иниден кьайсыны кьатыны болажакъ? Неге тюгюл де, оланы барысы да ону эри болгъан эди чи.

²⁹ Иса олагъа булай жавап бере:

– Сиз не Сыйлы Язывланы, не Аллагъны кьудратын билмейгенигиз саялы янгылышасыз. ³⁰ Тирилген сонг, олюлер я кьатын алмажакълар, я эрге бармажакълар, кёклердеги малайиклер йимик болуп кьалажакълар. ³¹⁻³² Олюлени тирилмеклиги гьакъында Аллагъ сизге: «Мен Ибрагимни Аллагъыман, Исгъакъны Аллагъыман ва Якъубну Аллагъыман», – деп язгъан сёзлерин охумагъанмысыз? Аллагъ олюлени Аллагъы тюгюл, савланы Аллагъы.

³³ Буланы эшитген халкъ о уйретеген затлагъа гъайран болуп кьала.

Инг уллу буйрукъ

³⁴ Иса саддукейлени пысдыргъанны эшитгенде, Ону айланасына фарисейлер жыйылалар. ³⁵ Олардан бири, Къанундан яхшы англаву бары, Исаны терс сёзюн тапмакъ учун:

³⁶ – Гъей Устаз, Мусаны Къанундагъы инг агъамиятлы буйрукъ кьайсыдыр? – деп сорай.

³⁷ Иса огъар булай жавап бере:

– «Раббинг Аллагъны бютюн юрегинг булан, бютюн жанынг булан ва бютюн гьакъылынг булан суй». ³⁸ Бу биринчи ва инг агъамиятлы буйрукъдур. ³⁹ Бугъар ошайгъан экинчиси будур: «Ювугъунгну озьюнгню йимик суй». ⁴⁰ Бютюн Мусаны Къануну ва пайхаммарланы бютюн уйретивю бу эки де буйрукъгъа асаслана.

«Месигъ кимни Уланыдыр?»

⁴¹ Айланасына жыйылгъан фарисейлеге Иса:

⁴² – Месигъни гьакъында сиз не ойлаласыз? О кимни Уланыдыр? – деп сорай.

Фарисейлер Огъар:

– Давутну Наслусу, – деп жавап берелер.

⁴³ Иса олагъа булай дей:

– Олай буса, Аллагъны Ругуну таъсиринден Давут Огъар Рабби деп неге айтгъан? О булай сёйлеген чи:

⁴⁴ *Аллагъ Мени Раббиме айтды:*

«Мен Сени душманларынгни аякъ тюбюнге салгъынча, гелип Мени онг ягъымда олтуруп тур».

⁴⁵ Эгер Давут Исагъа Рабби деп айта болгъан сонг, О Давутну уланы нечик бола дагъы?

⁴⁶ Бирев де Огъар дагъы жавап берип болмай. Шо гюнден сонг гьеч бирев де Огъар бир зат да сорамагъа болушлукъ этмей.

Фарисейлени юзюн ачы

23 ¹ Сонг Иса халкъгъа ва якъчыларына булай сёйлемеге башлай: ² – Дин алимлер де, фарисейлер де Мусаны орнуна кьалгъанлар. ³ Шо саялы олар сизге буюрагъан бары да затны юрютюгюз ва сакълагъыз. Амма олар этеген ишлени этмегиз, неге тюгюл оланы сёйлейгени бирдир, этегени буса башгъадыр. ⁴ Олар инсанлагъа кьатты дин талаплар салып, оланы устюне авур, кютмеге кьыйынлы намусланы салалар. Озьлер буса оланы кютмек учун бармагъын сама тербетмеге де суймейлер.

⁵ Озьлени ишлерин олар янгыз адамлар гёрсюн деп, гёземелик учун этелер: Мусаны Къанундан алынып язылгъан гъайкеллерин* баргъан сайын генг, опуракъларыны чачакъларын да узун этелер. ⁶ Шатлыкъ мажлислерде, синагогларда төрге чыгып олтурмагъа сюелер. ⁷ Базар майданларда озлеге гьюрмет этгенни, адамлар озлеге: «Муаллимим!» – деп айтгъанны да сюелер. ⁸ Сиз буса озьюгюзге: «Муаллимим!» – деп айтдырмагъыз. Неге тюгюл де, сизин герти Муаллимигиз бирдир – Раббибиздир, сиз барыгъыз да кьардашларсыздыр. ⁹ Бу дюньяда биревге де сиз: «Атам!» – деп айтмагъыз. Сизин Атагъыз бирдир – кёклердеги Атагъыздыр. ¹⁰ Сизге: «Устазым!» – деп де айтмасынлар. Устазыгъыз бирдир – Месигъдир. ¹¹ Арагъыздан инг уллугъуз кьалгъанларыгъызгъа кьул болуп кьалсын. ¹² Неге тюгюл де, озь-озьюн оър тутагъан гъар ким төбен болажакъ, төбен тутса, оър болажакъ.

¹³ Адаршай сизин гьалыгъызгъа, гъей дин алимлер ва фарисейлер! Экиюзлюлер! Инсанланы Аллагъны гьакимлигини тюбюне тюшмеге кьоймай токътатасыз, озьюгюз де тюшмейсиз, тюшме сюегенлени де кьоймайсыз. [¹⁴]**

¹⁵ Адаршай сизин гьалыгъызгъа, гъей дин алимлер ва фарисейлер! Экиюзлюлер! Бир адамны имангъа гелтирмек учун, сиз денгизни де, кьуруну да кьыдырып айланасыз. Эгер гелтирсегиз, ону озьюгюзден эки керен яман жагъаннем агълю этесиз.

¹⁶ Адаршай сизин гьалыгъызгъа! «Ким ибадатхананы атын тутуп ант этсе, ант саналмас, ким ибадатханадагъы алтынны атын тутуп ант этсе, озь антын кютме герекли болур», – деп сёйлейген гъей сокъур

* 23:5 Гъайкеллеге Сыйлы Язывлардан алынгъан бир-бир аятлар салына. Ягъудилер дуа этегенде, оланы я башына, яда кьолуна байлайлар.

** 23:14 Бир-бир грекче кьольязывларда «Адаршай сизин гьалыгъызгъа, гъей дин алимлер ва фарисейлер! Экиюзлюлер! Сиз тул кьатынланы уйлерин талайсыз ва гёземелик учун узун дуалар этесиз. Шону учун дагъы да артыкъ налат алажакъсыз» деген аят да ёлугъа.

башчылар! ¹⁷ Гьей сиз агьмакълар булан сокъурлар! Къайсы агьамиятлыдыр: алтынмы яда алтынны да сыйлы этген ибадатханами? ¹⁸ Шолай: «Ким къурбанлыкъны салагъан ерни атын тутуп ант этсе, ант саналмас, ким къурбан этеген ерни уьстюндеги къурбанны атын тутуп ант этсе, оьз антын кютме герекли болур», – дейсиз. ¹⁹ Гьей сиз сокъурлар! Къайсы агьамиятлыдыр: къурбанмы яда къурбанны да сыйлы этген къурбанлыкъны салагъан ерни? ²⁰ Къурбанлыкъны салагъан ерни атын тутуп ант этеген адам шо къурбанлыкъны салагъан ерни де, ону уьстюндеги бары да затны атын тутуп ант этеген болур. ²¹ Ибадатхананы атын тутуп ант этеген де шо ибадатхананы ва ону ичинде яшайгъан Аллагъны атын тутуп ант этеген болур. ²² Кёкню атын тутуп ант этеген адам Аллагъны тахыны атын ва ону уьстюнде Олтурагъанны атын тутуп ант этеген болур.

²³ Адаршай сизин гьалыгъызгъа, гьей дин алимлер ва фарисейлер! Экиюзлюер! Гьатта нананы, оччамны, тавмичарини де ондан бир пайын секет чыгъарып бересиз. Къанунну лап агьамиятлы янлары болгъан адилликни, садагъаны ва иманны буса сансымайсыз! Бу агьамиятлы затланы юрютмеге герексиз, бирисилерин де унутуп къойма герек тююлсюз! ²⁴ Сюйрюжибин ичигизге гетип къалмасын деп, сюзюп ичеген, тюени буса савлай ютагъан, гьей сокъур башчылар!

²⁵ Адаршай сизин гьалыгъызгъа, гьей дин алимлер ва фарисейлер! Экиюзлюер! Сукараларыгъызны ва бошгъапларыгъызны тыш янларын тазалайсыз, ичигиз буса сутурлукъдан ва талавурчулукъдан толуп тура! ²⁶ Гьей сокъур фарисей! Инг башлап сукарангны ичин тазала, сонг тыш яны да таза болур!

²⁷ Адаршай сизин гьалыгъызгъа, гьей дин алимлер ва фарисейлер! Экиюзлюер! Сиз акъ чабылгъан къабур анакълар йимиксиз: тышдан къарагъанда, олар арив гёрюне, ичи буса оьлю сюеклерден ва гьар тюрлю чирикликден толуп бола! ²⁸ Сиз де шолай: тышдан къарагъанда, адамлагъа муьмин гишилер йимик гёрюнесиз, ичигиз буса экиюзлюокден ва гюнагъдан толуп тура.

²⁹ Адаршай сизин гьалыгъызгъа, гьей дин алимлер ва фарисейлер! Экиюзлюер! Сиз пайхаммарлагъа зияратлар ишлейсиз ва муьминленни сынташларын безендиресиз. ³⁰ «Эгер биз ата-бабаларыбызны заманында яшагъан болгъан эдик буса, пайхаммарланы оьлтюрювде ортакъчылар болмас эдик», – дейсиз сиз. ³¹ Шоллукъда, сиз пайхаммарланы оьлтюргенлени наслусу экенигизге оьзюгюз мюкюрлюк этесиз. ³² Олай буса, ата-бабаларыгъыз башлагъан ишни ахырына да чыгъарыгъыз! ³³ Гьей йыланлар, йыланны наслусу! Сиз къыяматгюнден ва жагъаннемни азабындан нечик къутулар экенсиз? ³⁴ Шо саялы Мен сизге пайхаммарлар, гьакъыллы адамлар ва муаллимлер йиберип тураман.

Сиз оланы бирлерин оьлтюрежексиз, хачгъа илежексиз, бирлерин буса синагогларыгъызда къамучу булан тюежексиз, шагъардан шагъаргъа къувалажакъсыз. ³⁵ Муьмин болгъан Гьабилни къанындан башлап ибадатхана булан къурбанлыкъны салагъан ерни арасында сиз оьлтюрген Баракияны уланы Закарияны* къанына ерли гьар муьмин адамны ер юзюнде тёюлген бютюн къаны сизин уьстюгюзде къалажакъ! ³⁶ Гертисин сёйлеймен сизге: бу затлар барысы да бу наслуну уьстюне тюшежек!

Раббибиз Ерусалимге болгъан ишге къайгъыра

³⁷ – Гьей Ерусалим! Пайхаммарланы оьлтюреген ва оьзюнге багъып йиберилгенлени таш урушгъа тутагъан Ерусалим! Къуш оьзюню балаларын къанатларыны тююне жыягъанда йимик, Мен де сени авлетлерингни нече керен жыймагъа суйген эдим, амма сиз жыйылма суймедигиз! ³⁸ Гьали, Ерусалим, Аллагъ сени къоюп гетежек. ³⁹ Сагъа айтаман: «Раббибизни атындан гелегенге Аллагъны яхшылыгъы болсун!» – деп сен айтажакъ заман болгъунча, Мени дагъы гёрмежексен.

Ерусалимни дагъылыву гьакъында

24 ¹ Иса ибадатханадан чыгъып гетип барагъанда, Ону янына якъчылары гелелер. Олар Исаны ибадатхананы биналарына тергевион бакъдырмагъа сюелер. ² Иса олагъа булай дей:

– Буланы барын да сиз гёремисиз? Гертисин сёйлеймен сизге: мунда ташны уьстюнде таш да къалмажакъ, бары да зат дагъытылажакъ!

³ Зайтун тавда янгыз олтуруп турагъанда, Исаны янына якъчылары гелелер. Олар:

– Шо къачан болажагъын айт чы бизге. Сени гелмеклигингни де, ахыр заманны да гёрсетеген не алапат болажакъ? – деп сорайлар.

⁴ Иса олагъа булай жавап бере:

– Вёрегиз, сакъ болугъуз, сизин алдатмасынлар! ⁵ Бир кёплер: «Мен Месигьмен», – деп, Мени атым булан гелип, хыйлыланы алдатажакълар. ⁶ Сиз гележекде давланы ва оланы гьакъындагъы хабарланы эшиттежексиз. Вёрегиз, къоркъмагъыз! Олар болмагъа герекли затлар. Амма шо заманда да ахыр заман гелип битмежек. ⁷ Бир миллет башгъа миллетге, бир пачалыкъ башгъа пачалыкъгъа къаршы гётерилежек. Хыйлы ерлерде ачлыкъ ва ер тербенивлер болажакъ. ⁸ Шолар барысы да, къатынгиши яш табагъанда азап чегегенде йимик, азапгъа тарывугъузну биринчи белгилери болуп токътажакъ.

* 23:35 Гьабил пайхаммар Сыйлы Язывларда эсгерилеген оьлтюрювню биринчи къурбаны, Закария пайхаммар буса ахырынчыларындан бириси болуп токътайлар.

⁹ О заман сизге азап бережеклер, олтюрежеклер. Мени атымны мактап юрюгенигиз саялы, бары да халкълар сизин гөрюп ярамайгъан болажакълар. ¹⁰ Шо заман кеплер иманындан чыгъажакълар, бир-бирине хыянатлыкъ этежеклер, бир-бирин гөрюп ярамайгъан болажакълар. ¹¹ Шо заман бир хыйлы ялгъан пайхаммарлар арагъа чыгып, хыйлыланы алдатажакълар. ¹² Яманлыкъны кеп болмакълыгъыны себинден бир кеплени сююво сенежек. ¹³ Амма ахыргъа ерли чыдагъан кутгъарылажакъ. ¹⁴ Аллагъны гъакимлигини гъакъындагъы бу Сююнч Хабар бютюн дюньяда бары да халкълагъа билдирилежек. Сонг ахыр заман етежек.

Болажакъ азаплар

¹⁵ — Даниял пайхаммардан таба айтылгъан кюйде, «мурдар этеген затны» Сыйлы Ерте токътагъанын гөрген заманда (охуйгъан англасын!), ¹⁶ ягъудеядагъылар тавлагъа къачсынлар. ¹⁷ Къалкъыдагъылар, уйддеги затын алабыз деп, ерге тюшмесинлер. ¹⁸ Авлакъдагъылар, уст опуракъларын алабыз деп, уюне къайтмасынлар. ¹⁹ Шо гюнлерде айлы болгъан ва эмчек ичиреген къатынланы гъалына адаршай! ²⁰ Къачывугъуз къышгъа яда сонгугюнге къаршылашмасын деп, дуа этигиз. ²¹ Шо гюнлерде олай уллу бир балагъ болажакъ чы! Шолай балагъ Аллагъ дюньяны яратгъан замандан гъалиге ерли бир де болмагъан, гъеч болма да болмажакъ! ²² Эгер шо гюнлер къысгъартылажакъ болмагъан эди буса, бары да жанлы зат ёкъ болажакъ эди. Амма Озьюню сайлангъанлары себеп болуп, Раббизиз шо гюнлени къысгъартгъан.

²³ Шо заманда сизге бирев: «Къарагъыз! Муна Месигъ!» — яда, «Она О», — деп айтса, инанмагъыз. ²⁴ Ялгъан месигълер, ялгъан пайхаммарлар арагъа чыгъажакълар. Эгер имканлыкъ болса, аламатлар ва муъжизатлар гөрсетип, сайлангъанланы да алдатажакълар. ²⁵ Муна, Мен сизге алданокъ айтып бувардым.

²⁶ Гъасили, эгер сизге: «Къарагъыз! Месигъ дангылда», — деп айтса, онда бармагъыз. Яда: «О уйню ичинде», — десе де, инанмагъыз. ²⁷ Яшмын гюнтувушда чыгып, гюнбатышда да гөрюнегени йимик, Мени, Инсанны Уланыны, геливю де шолай болажакъ. ²⁸ Къайда олюсюек болса, шонда къаракъуш да болур*.

Инсанны Уланыны геливю

²⁹ — Шо гюнлени балагъындан сонг «бирден гюнеш къаралажакъ, айны ярыгъы сенежек, юдузлар кекден тюшежек, кеклени къудратлары чайкъалажакъ». ³⁰ Шо заман кекде Инсанны Уланыны белгиси

* 24:28 Бу айтыв «олюсюек бар ерте къаракъушлар болагъаны мекенли йимик, бу затлар болажакъ да мекенли» деген маънаны бере.

гөрюнежек. Ер юзюндеги бютюн халкълар тююнюп йылап яс этежеклер. Кекдеги булутланы устынде къудрат ва сыйлы нюр булан Инсанны Уланыны гелегенин гөрежеклер. ³¹ О гючлю сесли сюрю булан малайклерин йибережек. Олар дөрт де якъдан, кеклени бир къыры-йындан бир къырыына ерли, Ону сайлангъанларын бир ерге жыжакълар.

³² Инжир терек сизге бир дарс болуп къалсын: ону бутакълары йымышап япыракълар чыгъарагъан заманда, яй ювукълашгъанны билерсиз. ³³ Шолай сиз де бары да бу затланы гөргенде, Инсанны Уланы ювукъда экенни, етип геле турагъанны билигиз. ³⁴ Гертисин сөйлеймен сизге: бу затлар барысы да, гъали бар наслу яшай туруп, яшавгъа чыгъажакъ. ³⁵ Кек де, ер де ёкъ болуп таяжакъ, амма Мени сөзлерим бир заманда да ёкъ болмажакъ.

³⁶ О гюнню ва о сагъатны бирев де, гъатта кеклердеги малайиклер де, Озью Уланы да билмей, янгыз Атам биле. ³⁷ Нугъну заманында нечик болгъан буса, Инсанны Уланыны геливю де шолай болажакъ. ³⁸ Нугъ гемеге минген гюнге ерли, сув алывну алдындагъы гюнлерде йимик, инсанлар ашап, ичип, къатын алып, эрге барып тургъанлар. ³⁹ Сув алып, барын да ёкъ этгинче, олар бир затгъа да шекленмегенлер. Инсанны Уланы гелгенде де, шолай болажакъ.

⁴⁰ Шо заман авлакъда болагъан экевден бири алынажакъ, бириси буса къалажакъ. ⁴¹ Бирче тирмен тартагъан эки къатын болажакъ: бири алынажакъ, бириси буса къалажакъ. ⁴² Гъасили, айыкъ туругъуз! Раббизизни къайсы гюн гележегин билмейсиз.

⁴³ Билип къююгъуз, эгер уй есине уручуну къачан гележеги белгили эди буса, о уручуну уюне гирмеге къоймас эди. ⁴⁴ Шо саялы сиз де гъазир болуп туругъуз. Инсанны Уланы сиз къаравулламайгъан бир заманда гелип къалажакъ.

Инамлы ва англавлу къул

⁴⁵ — Озьге къулларына заманында аш-сув берип къарасын деп, оланы устынде еси къююп гетген инамлы ва англавлу къул йимик болугъуз. ⁴⁶ Еси уюне къайтгъанда, шолай ишлей туруп табулгъан къул насиплидир. ⁴⁷ Гертисин сөйлеймен сизге: еси ону озъюню бютюн малыны-мюлкюню устыне салажакъ. ⁴⁸ Эгер о, яман хыяллы бир къул болуп чыгып, озъ-озъюне: «Есим тез гелмежек», — деп, ⁴⁹ башгъа къулланы тюймеге, ичкичилер булан ашама-ичме башласа, ⁵⁰ о къулну еси гөзлемейген бир гюн, билмейген бир сагъатда гелип къалажакъ. ⁵¹ Ону къатты кюйде жазалажакъ, экиюзлюлер булан бир къысмагъа тарытажакъ. Онда йылав-яс болажакъ, тишлер къыжыражакъ.

Он кызыны гыакындагы масал

25 ¹Иса булай дей: – Шо заман Аллагыны гыакимлиги дагы да негер ошай? Он кызы, чыракъларын да алып, гиевню къаршылама чыгъа. ²Олардан бешевю гыакылллы, бешевю де авлия. ³Авлиялары чыракълар алгъанда, озлер булан олагъа тѣкмеге май алмайлар. ⁴Гыакылллылары буса чыракълар булан бирге савутлагъа май да алалар. ⁵Гиев гелип битмейгенде, кызыланы юху басып, юхлап къалалар. ⁶Гечортада: «Гиев геле тура, ону къаршылама чыгыгызы!» – деп къавгъа гѣтерилип гете. ⁷Шо заман шо он кызы туруп, чыракълары яхшы ялласын деп, мелтелерин онгаралар. ⁸Авлиялары гыакылллыларына: «Бизге майыгызыдан беригиз хари, чыракъларыбыз сѣнюп бара», – деп тилейлер. ⁹Гыакылллылары буса: «Сизге берсек, май бизге де, сизге де етишмежек. Барып сатывчулардан алыгызы», – деп жавап берелер. ¹⁰Олар май сатып алмагъа гетгенде, гиев гелип къала. Гиевню къаршылама гъазир болгъан кызылар, ону булан той-йыбавгъа барып, гирип эшиклени бегите. ¹¹Сонг о бириси кызылар да гелип: «Есибиз! Есибиз! Бизге эшикни ач!» – деп тилейлер. ¹²О буса олагъа: «Гертисин сѣйлеймен сизге: мен сизин танымайман», – деп жавап бере.

¹³Гъасили, айыкъ туругъуз, неге тюгюл сиз Инсанны Уланы гелеген я гюнню, я сагъатны билмейсиз.

Уй кьулукъчуну гыакындагы масал

¹⁴– Аллагыны гыакимлиги ят улкеге барма ёл чыкыгъанда, къуллары чакъырып, олагъа малын-мюлкюн аманат этген бир гиши йимик болмагъа бола. ¹⁵Шо гиши, къулларыны гъарисини бажарывлугъуна гѣре, бирине беш минг, башгъасына эки минг, озгесине де минг алтын акъча да берип, озю ёлгъа чыгъа. ¹⁶Беш минг алтын акъча алгъаны, барып оланы пайдаландырып, дагы да беш минг алтын акъча къазана. ¹⁷Эки минг алтын акъча алгъаны да, лап шолой этип, дагы да эки минг алтын акъча къазана. ¹⁸Минг алтын акъча алгъаны буса, барып, еси озюне берген акъчасын къазып ерге басдырып яшыра.

¹⁹Узакъ замандан сонг, бу къуллары еси къайтып гелип, булардан гысап талап эте. ²⁰Беш минг алтын акъча алгъаны гелип, дагы да беш минг алтын акъча гелтирип: «Есим! Сен магъа беш минг алтын акъча берген эдинг. Муна, бу беш минг алтын акъчаны да мен шо акъчалар булан къазандым», – дей. ²¹Еси де огъар: «Яхшы, мени яхшы, инамлы къулум! Сен аз иште магъа гъалал болдунг, мен де сагъа дагы да уллу ишлер тапшурурман. Гел, есингни шатлыгына ортакъчы бол», – дей. ²²Эки минг алтын акъча алгъаны да гелип: «Есим! Магъа

сен эки минг алтын акъча берген эдинг. Оланы пайдаландырып, мен дагы да эки минг алтын акъча къазандым», – дей. ²³Еси де огъар: «Яхшы, мени яхшы, инамлы къулум! Сен аз иште магъа гъалал болдунг, мен де сагъа дагы да уллу иш тапшуруп болурман. Гел, есингни шатлыгына ортакъчы бол», – дей.

²⁴Сонг минг алтын акъча алгъаны да гелип: «Есим! Сен бир бек къатты адам экенингни мен биле эдим. Чачмагъан ерингден орасан, салмагъан ерингден аласан. ²⁵Мен сенден къоркъуп, барып минг алтын акъчангны ерге басдырып яшырдым. Муна, гъали сеники сагъа болсун», – деп, къайтарып бере. ²⁶Ону еси буса: «Гъей яман, эринчек къул! Чачмагъан еримден орагъанымны, салмагъан еримден алагъанымны сен биле болгъансан. ²⁷Шогъар гѣре, акъчамны хайыр алмакъ учун, бай адамлагъа бермеге герек эдинг. Мен гелгенде, шо хайыры булан къайтарып алар эдим. ²⁸Энни акъчаны мундан алып, он минг алтын акъчасы барына беригиз! ²⁹Кимники бар буса, огъар берилежек, онукине дагы да къошулажакъ, ёкънуки буса бар заты да алынажакъ. ³⁰Ярахсыз бу къулну буса къарангылыкъгъа чыгарып ташлагъыз. Онда йылав-яс болажакъ, тишлер къыжыражакъ», – дей.

Къыяматгюн

³¹– Мен, Инсанны Уланы, бары да малайиклер ва сыйлы нюрюм булан гелген заманда, Озюмню макътавлу тахымда олтуражакъман. ³²Мени алдыма бары да халкълар жыйылажакъ. Къойчу къойланы эчкилерден айырагъанда йимик, Мен оланы бир-биринден айыражакъман. ³³Къойланы Озюмню онг ягъыма, эчкилени буса сол ягъыма чыгъаражакъман.

³⁴Шо заман Мен, Пача, онг ягъымдагылагъа булай айтажакъман: «Гъей, Атам сизге рагъмусун гѣрсетди! Дюнья яралгъандан берли сизин учун кѣклерде гъазирлеген пачалыкыгъа ес болугъуз. ³⁵Мен ач болгъанда – Магъа ашама бердигиз, сувсагъанда – сув ичирдигиз, ят болдум – Мени сыйындырдыгызы. ³⁶Ялангъач болдум – Мени гийиндирдигиз, аврудум – Мени гѣрме гелдигиз, туснакъда болдум – яныма гелдигиз».

³⁷О заман муъминлер Магъа булай жавап бережеклер: «Я Раббиз! Къачан Сени биз ач гѣрюп, ашатдыкъ яда сувсап гѣрюп, сув ичирдик? ³⁸Биз Сени ят болуп гѣрюп, къачан сыйындырдыкъ яда ялангъач гѣрюп, къачан гийиндирдик? ³⁹Сен авруп яда туснакъда болуп, биз янынга къачан гелдик?» ⁴⁰Мен олагъа: «Гертисин сѣйлеймен сизге: буланы сиз Мени инг амалсыз якъчыларымдан бирине этгенигиз саялы Магъа этген боласыз», – деп жавап бережекмен.

⁴¹Сонг Мен сол ягъымдагылагъа булай дежекмен: «Гъей налатлангъанлар! Мени янымдан гетигиз! Иблис ва ону малайиклери учун

гъазирленген жагъаннемни отуна тюшюгюз! ⁴² Мен ач болгъанда – сиз Магъа ашама бермедигиз, сувсагъанда – сув ичирмедигиз. ⁴³ Ят болуп гелгенде – сыйындырмадыгъыз, ялангъач болгъанда – гийиндирмедигиз, авругъанда – къарамадыгъыз, туснакъгъа тюшгенде де – гёрмеге гелмедигиз».

⁴⁴ Шо заман олар да Магъа: «Я Раббиз! Сени ач болуп, сувсап, ёлавчу яда ялангъач болуп, авруп, яда туснакъда болуп биз Сени къачан гёргенбиз, къачан гъайынгны этмей къойгъанбыз?» – деп соражакълар. ⁴⁵ Мен буса олагъа: «Гертисин сёйлеймен сизге: буланы сиз Мени инг амалсыз якъчыларымдан бирине этмеген сонг, Магъа да этмеген боласыз», – деп жавап бережекмен. ⁴⁶ Олар даимлик жазагъа тарыжакълар, муъминлер буса даимлик яшавгъа чыгып къалажакълар.

Ягъудилени Исагъа къаршы этген питнеси

26 ¹ Сёйлеп битгенден сонг, Иса якъчыларына булай дей: ² – Сиз эки гюнден сонг ягъуди Пасха байрам болажагъын ва Мен, Инсанны Уланы, хачгъа илинмек учун къолгъа берилежегимни билесиз.

³ Шо заман Кайафа деген дин къуллукъчулары башчысыны абзарында баш дин къуллукъчулар ва халкъны тамазалары жыйылалар.

⁴ Олар Исаны гылла булан тутуп олтюрмеге сёйлешелер.

⁵ – Халкъны арасында къазапланывлар болмасын учун, шо иш байрам гюнлерде этилмесин, – деп сёйлейлер олар.

Исагъа къыйматлы май сюртюле

⁶ Иса Байтанияда яман гён аврувдан авруйгъан Симонну уьюнде турагъан заманда, ⁷ Ону янына ичинде арив ийисли бек къыйматлы майы да булангъы чыны кажин булан бир къатын геле. О тепсиде олтуруп турагъан Исаны башына май теге. ⁸ Шону гёргенде, Ону якъчылары къазапланып:

– Бу негъакъ харж негер тарыкъдыр? ⁹ Бу майны кёп акъчагъа сатып, пакъырлагъа садагъа этип бермеге ярай эди! – дей.

¹⁰ Иса, якъчыларыны разисизлигин гёрюп, олагъа булай дей:

– Бу къатынгъа неге къайнашасыз? О Мени учун яхшы иш этди!

¹¹ Пакъырлар даим яныгъызда болажакъ, Мен буса даим яныгъызда болмажакъман. ¹² Бу къатын, бу къыйматлы майны чархыма тегюп, Мени гёммек учун гъазирледи. ¹³ Гертисин сёйлеймен сизге: бу Сююнч Хабар бютюн дюньяны не еринде билдирилсе де, бу къатын этген иш сёйленежек ва оьзю де эсге алынажакъ.

Ягъуданы хыянатлыгъы

¹⁴ Шо заман Исаны он эки якъчысыны бири болгъан Ягъуда Искариет, баш дин къуллукъчулары янына барып:

¹⁵ – Исаны къолугъызгъа берсем, магъа не бережексиз? – деп сорай.

Олар Ягъудагъа санап отуз гюнюш акъча берелер. ¹⁶ Шо вакътиден тутуп, о Исагъа хыянатлыкъ этмек учун онгайлы мюгълет ахтарып айлана.

Ягъуди Пасхагъа гъазирленив

¹⁷ Маясыз Экмекни байрамыны биринчи гюнюнде якъчылары Исаны янына гелип:

– Сени учун ягъуди Пасха ашны ашайгъан ерни къайда гъазирленни сюесен? – деп сораилар.

¹⁸ О да булай дей:

– Шагъаргъа паланкесни янына барып, огъар: «Устаз булай деди: Заманым ювукълашып тура, ягъуди Пасха байрамны якъчыларым да булан сени уьюнде этемен», – деп айтыгъыз. ¹⁹ Якъчылары, Иса айтгъан кюйде этип, ягъуди Пасха ашны гъазирлейлер.

²⁰ Ахшам болгъанда, Иса он эки якъчысы да булан тепсиде олтура.

²¹ Олар ашап турагъанда, Иса:

– Гертисин сёйлеймен сизге: сизин биригиз Магъа хыянатлыкъ этежек, – дей.

²² Олар бек пашман бола. Гъариси:

– Я Раббим! Мен сама тюгюлменми? – деп сорамагъа башлайлар.

²³ – Экмекин Мени булан бирче бир сукарагъа мандыражакъ адам Магъа хыянатлыкъ этежек. ²⁴ Сыйлы Язывларда Оьзюню гъакъында язылгъаны йимик, Мен, Инсанны Уланы, оьлме герекмен. Амма Инсанны Уланына хыянатлыкъ этген адамны гъалына адаршай! О адам анадан тувмай къалгъан буса яхшы эди! – дей Иса.

²⁵ Огъар хыянатлыкъ этежек Ягъуда бу арада:

– Устазым, шо мен тюгюлмендир чи? – деп сорай.

– Сен оьзюнг айтып бердинг чи! – деп жавап бере Иса огъар.

²⁶ Олар ашайгъанда, Иса экмек алып, шюкюр дуа да этип, сындырып якъчыларына пайлай. Сонг:

– Алып ашагъыз. Бу Мени къаркъарамдыр, – дей. ²⁷ Аякъны алып, шюкюр дуа эте. Олагъа берип, булай дей:

– Барыгъыз да мундан ичигиз. ²⁸ Бу аякъ хыйлыланы гюнагъларын гечдирмек учун тегюлежек къанымдыр. О къан Аллагъны ва Ону халкъыны арасындагъы разилешивню белгисидир. ²⁹ Сизге айтаман: Аллагъ толу кюйде гъакимлик этеген заман гелгинче, Мен

юзюмден этилген чагъырны дагъы ичмежекмен. О заман янгы чагъыр ичежекмен. ³⁰ Аллагъгъа макътав йыр йырлагъандан сонг, олар Зайтун тавгъа гетелер.

Иса Оьзюн Петер инкар этежегин алданокъ айта

³¹ Шо заман Иса олагъа булай дей:

– Бу гече сиз барыгъыз да Мени кьоюп гетежексиз. Сыйлы Язывларда: «Къойчуну оьлтюрежек, сиривдеги къойлары чачылышажакъ», – деп язылгъан чы. ³² Мен оьлюп тирилген сонг, сизден алда Галилеягъа барып туражакъман.

³³ Петер Огъар:

– Эгер Сени бары да инкар этсе де, бир заманда да мен инкар этмесмен! – дей.

³⁴ – Гертисин сёйлеймен сизге: бу гече хораз кычыргъанча, сен Мени уьч керен инкар этежексен, – дей Иса огъар.

³⁵ Амма Петер Огъар:

– Магъа Сени булан бирге оьлюп гетмеге тюшсе де, мен Сени инкар этмесмен, – дей. Къалгъан якъчылары да шолай дейлер.

Иса Гетсаманияда

³⁶ Сонг Иса олар булан бирге Гетсамания деп айтылагъан бир ерге геле. О якъчыларына:

– Мен онда барып дуа этгинче, сиз мунда олтуруп туругъуз, – дей.

³⁷ Иса Петерни ва Зеведейни эки де уланын Оьзю булан алып гете. О бек къайгъырмагъа ва гьалекленмеге башлай. ³⁸ Шо заман Иса олагъа:

– Юрегимни терен къайгъы басгъан, мунда Мени булан къалып, юхламай туругъуз! – дей.

³⁹ Бираз ари тайып, О ерге де къапланып, булай дуа эте:

– Атам! Эгер имканлы буса, Мени бу кысмадан къутгъар! Амма Мен сюеген кюйде тюгюл, Сен сюеген кюйде болсун.

⁴⁰ Иса къайтып якъчыларыны янына гелгенде, оланы юхлай туруп таба. Петерге:

– Мени булан бирче бир сагъат сама юхламай туруп болмадыгъызмы? ⁴¹ Юхламагъыз. Болажакъ сынавлардан оьтмек учун, дуа этигиз. Юрек хыял этсе де, къаркъараны буса гючю ёкъдур! – дей.

⁴² Иса янгыдан, бирдагъы керен ари тайып, булай дуа эте:

– Атам! Бу кысмадан Магъа оьтуп гетме имканлы тюгюл буса, Сен айтгъан кюйде болсун дагъы!

⁴³ Къайтып гелгенде, якъчыларын дагъы да юхлай туруп таба. Олар юхусундан гёзлерин ачып болмайлар. ⁴⁴ Оланы кьоюп, дагъы да ари

тая. Шо сёзлени де айтып, уьчюнчю керен де дуа эте. ⁴⁵ Сонг Иса, якъчыларыны янына гелип, олагъа булай дей:

– Сиз гъали де ятып юхлап рагъатланамысыз? Муна, болжал ювукълашды. Мен, Инсанны Уланы, гюнагъылыланы кьолуна бериле тураман. ⁴⁶ Туругъуз, гетейик! Муна, гъали Магъа хыянатлыкъ этеген адам да ювукълашып геле.

Исаны тутулуву

⁴⁷ Иса сёйлеп турагъанда, он эки якъчысыны бириси болгъан Ягъуда геле. Ону булан бирче баш дин къуллукъчулар ва халкъны тамазалары йиберген бир хыйлы адамлар гелелер. Олар кылычлары ва таякълары булан савутлангъан. ⁴⁸ Исагъа хыянатлыкъ этеген Ягъуда олар булан:

– Мен Оьзюн оьбежек Адам Исадыр. Ону тутарсыз, – деп алданокъ сёйлешген болгъан. ⁴⁹ Шоссагъат о Исагъа ювукълашып:

– Салам, Устаз, – деп, Ону оьбе.

⁵⁰ – Ювугъум, этмеге деп гелген затынгны эт! – дей Иса огъар.

Шо заман Исаны туталар. ⁵¹ Шонда Иса булан болгъанлардан бири, кылычын суворуп, уруп дин къуллукъчуланы башчысыны къулуну къулагъын гесип тюшюре. ⁵² Иса огъар:

– Къылычынгни къайтарып кынына сукъ! Кьолуна кылыч алгъанлар кылычдан оьлюп де гетежеклер. ⁵³ Яда Мен Атамдан кёмек тилеп болмас деп, тилесем, шоссагъат О Магъа он эки мингден де артыкъ малайиклер йиберип гелмес деп ойлашамысан? ⁵⁴ Булай болмагъа герек деп билдиреген Сыйлы Язывлардагъы затлар о заман нечик яшавгъа чыгъажакъ дагъы? – дей.

⁵⁵ Сонг Иса халкъгъа:

– Мени тутмакъ учун, сиз, бир жинаятчыны тутагъанда йимик, кылычлар да, таякълар да булан чыккъансыз! Сизге Аллагъны каламын англата туруп, Мен чи гъар гюн ибадатханада олтуруп бола эдим. О заман Мени тутмадыгъыз. ⁵⁶ Амма бу затлар барысы да пайхаммарланы язывларында айтылгъан кюйде яшавгъа чыкмагъа тарыкъ, – дей. Шо заман бары да якъчылары Ону кьоюп къачалар.

Иса ягъудилени оьр мажлисини алдында

⁵⁷ Исаны тутгъанлар Ону дин къуллукъчуланы башчысы Кайафаны янына элтелер. Онда дин алимлер булан тамазалар да жыйылгъан болгъанлар. ⁵⁸ Петер буса дин къуллукъчуланы башчысыны абзарына ерли, арекден туруп, Исаны арты булан юрюй. Ичине гирген сонг, муну ахыры не болажагъын гёрмек учун, къаравулланы арасына гирип олтура.

⁵⁹ Баш дин къуллукъчулар ва бютюн ягъудилени оьр мажлиси буса, Исаны оьлтюрмек учун, Огъар къаршы ялгъан шагъатлар ахтарып

айланалар. ⁶⁰Кёплер ялгъан шагъатлыкъ этсе де, Ону айыбын тапмайлар. Ахырда да эки ялгъан шагъат гелип, булай дей:

⁶¹— Бу Адам: «Мен Аллагъны ибадатханасын дагытып, уьч гюнден къайтарып къуруп боламан», — дей эди.

⁶²Дин къуллукъчуланы башчысы туруп, Исагъа:

— Неге бир жавап да бермейсен? Буланы Сагъа айтагъанларына къаршы айтмагъа затынг ёкъму? — дей. ⁶³Амма Иса сёйлемей. Шо заман дин къуллукъчуланы башчысы Огъар:

— Герти Аллагъны атын тутуп ант эт. Айт бизге: Аллагъны Уланы, Месигъ Сенмисен? — деп сорай.

⁶⁴Иса огъар булай жавап бере:

— Оьзюнг айтып бердинг чи. Ондан къайры да айтайым сизге: энниден сонг Инсанны Уланын бары да затгъа гючю етеген Аллагъны онг ягъында олтуруп, кёкню булутларыны уьстюнде гелегенин гёрежексиз.

⁶⁵Шо заман дин къуллукъчуланы башчысы, уьст опуракъларын йырытып йиберип:

— Бу Аллагъгъа къаршы капир затланы сёйлей! Бизге дагы шагъатлар негер тарыкъдыр? Муна гъали эшитдигиз чи сиз Муну Аллагъгъа къаршы капир затланы сёйлейгенин! ⁶⁶Сиз нечик ойлашасыз? — деп кычыра.

— Гюнагълы. Оьлтюрюлме герек, — деп жавап берелер олар.

⁶⁷Шо заман олар Исаны бетине тюкюрелер, юмурукъгъа туталар, башгъалары да Ону яякъларын кыыздыралар. Огъар:

⁶⁸— Гъей Месигъ, пайхаммар бусанг, Сагъа ургъан ким экенни бизге айтып бер, къарайыкъ, — дейлер.

Петер инкар эте

⁶⁹Петер буса кыырда абзарда олтуруп тура болгъан. Бир къуллукъчу кыыз ону янына гелип:

— Сен де галилеялы Иса булан бирче эдинг, — дей.

⁷⁰Амма Петер:

— Сен не айтагъанынгны билмеймен, — деп, барыны да алдында о айтгъан затны инкар эте. ⁷¹Къапудан кыыргъа чыгъагъанда, ону башгъа бир къуллукъчу кыыз гёрюп, ондагъылагъа:

— Назаретли Иса булан бу адам да бар эди, — дей.

⁷²— О Адамны мен танымайман! — деп, ант да этип, Петер бирдагы керен инкар эте. ⁷³Бираздан сонг онда токътагъанлар гелип Петерге:

— Гертилей де, сен де оланы бирисен чи, неге тюгюл сёйлейген кююнг билдирип къоя, — дей.

⁷⁴Петер буса:

— О Адамны мен танымайман! — деп, ант этмеге башлай. Шосагъат хораз кычырып йибере. ⁷⁵Петер: «Хораз кычыргъынча, сен Мени уьч керен инкар этежексен», — деп Иса айтгъан сёзлени эсине гелтире. Къыргъа чыгып, гынкъ этип йыламагъа башлай.

27 ¹Эртен болгъанда, бары да баш дин къуллукъчулар ва халкъны тамазалары жыйылып, Исаны нечик оьлтюрмеге болагъанны арагъа салып ойлалар. ²Байлап, элтип Ону Пилат деген гъакимге тапшуралар.

Ягъуданы гёкюнчю ва оьлюму

³Шо заман Огъар хыянатлыкъ этген Ягъуда, Исагъа оьлюм дуван этилгенин билгенде, гёкюнчю, оьзю алгъан отуз гююш акъчаны къайтарып баш дин къуллукъчулагъа ва тамазалагъа бере. ⁴Ягъуда:

— Мен гюнагъсыз гишиге хыянатлыкъ этип, гюнагъ иш этгенмен, — дей.

Олар да огъар:

— О бизге не аварадыр? О сени ишинг, — дей. ⁵Ягъуда гююшлени ибадатхананы ичине ташлап чыгъа, сонг барып асылып оьле.

⁶Баш дин къуллукъчулар, гююшлени алып:

— Оьлтюрювге себеп болгъан бу акъчаны ибадатхананы хазнасына салма ярамас, — дей.

⁷Оьз арасында сёйлешип, шо акъчагъа оьлген ятланы гёммеге къабурлар этмек учун, бир савут-саба этеген адамдан сатып топуракъ алалар. ⁸Шону учун бу топуракъгъа бугюнлеге ерли де «Къан Топурагъы» деп айтыла. ⁹⁻¹⁰О заман Еремия пайхаммардан таба: «Олар Исрайылны халкъы Огъар токъташдыргъан багъаны, отуз гююш акъчаны, алгъанлар ва, магъа Раббиз айтгъаны йимик, оланы савут-саба этеген адамны топурагъы учун бергенлер», — деп айтылгъан сёзлер яшавгъа чыкыгъан.

Иса Пилатны алдында

¹¹Иса Пилат гъакимни алдында токътай. Пилат Огъар:

— Сен ягъудилени пачасымысан? — деп сорай.

— Оьзюнг айтып бердинг чи! — деп жавап бере Иса огъар.

¹²Баш дин къуллукъчулар ва тамазалар айыплайгъан заманда, Иса бир жавап да бермей. ¹³Шонда Пилат Огъар:

— Сагъа къаршы нечакъы шагъат барны эшитемисен? — деп сорай.

¹⁴Иса ону бир сёзюне де жавап бермей. Гъаким буса бек тамашалыкъ этип къала.

Облюм дуван

¹⁵ Гьакимни тутулуп туснакъ этилгенлени бирисин ягуди Пасха байрамда халкъны тилевюне гёре азат этеген адаты болгъан. ¹⁶ Шо гюнлерде Барабба деген тутулгъан бир белгили жинаятчы адам болгъан. ¹⁷ Халкъ жыйылгъан заманда, Пилат:

– Кимни чыгъаргъанымны сюесиз: Бараббанымы яда Месигъ деп айтылагъан Исанымы? – деп сорай. ¹⁸ Неге туюл де, Пилат ягудилени башчылары Исаны гюллемекликден тутдургъанын биле болгъан.

¹⁹ Пилат дуванханада олтуруп турагъанда, къатыны огъар:

– О Муъмин Адамгъа бир зат да этме! Неге туюл де, бу гече туюмде О Адам саялы мен бек азап чекдим, – деп хабар йибере.

²⁰ Амма баш дин къуллукъчулар ва тамазалар, адамлар Бараббаны чыгъармакъны, Исаны буса олтюрмекни тилесин деп, оланы мюкюр этелер. ²¹ Шо заман Пилат халкъгъа: Экевюню де къайсын чыгъаргъанымны сюесиз? – деп сорай.

– Бараббаны, – деп жавап берелер олар.

²² – Олай буса, Месигъ деп айтылагъан Исагъа мен не этейим дагъы? – деп сорай Пилат.

Барысы да бирче огъар:

– Хачгъа ил! – дейлер.

²³ – Бу не яманлыкъ этген? – деп сорай о.

– Ону хачгъа ил! – деп дагъы да бек къычыралар олар.

²⁴ Пилат гъеч затны этип болмайгъанын ва къазапланыв гючленегенни гёргенде, сув гелтиртип:

– Бу Адамны къаны учун мени гюнагъым ёкъ. Муну облюмюне сиз озьююз жаваплысыз! – деп, халкъны алдында къолларын жува.

²⁵ Бютюн халкъ:

– Ону облюмю учун тегюлген къан озьюбюзню ва яшларыбызны устюнде къалсын! – деп жавап бере.

²⁶ Шо заман о Бараббаны чыгъара. Исаны буса, къамучу булан туюдюрген сонг, хачгъа илмек учун, асгерлени къолуна бере.

Асгерлер Исаны хорлай

²⁷ Сонг гьакимни асгерлери, Исаны бекликге элтип, озлени асгер бёлюгюн жыялар. ²⁸ Исаны чечиндирип, олар ону устюне бир авур къызыл аба гийдирелер. ²⁹ Тегенекден таж да эшип, Ону башына салалар, онг къолуна бир таякъ да тутдуралар. Ону алдында тизден чёгюп:

– Яшасын ягудилени пачасы! – деп, Ону мысгъылламагъа башлайлар. ³⁰ Огъар туюкюрелер, башына таякъ булан уралар. ³¹ Ону

мысгъыллап ялкыгъан сонг, авур къызыл абаны устюнден чечип алалар. Къайтара озьюню опуракълары гийдирип, хачгъа илмеге алып гетелер.

Исаны хачгъа илелер

³² Къыргъа чыгъагъанда, олар киринейли Симон деген биревге къаршы болалар. Исаны илежек хачны гетерип юрюмеге ону борчлу этелер. ³³ Голгота, демек «Такъаны ери» деп айтылагъан ерге гелгенде, ³⁴ ичмек учун Исагъа ойт къошулуп ярашдырылгъан чагъыр берелер. Иса, ону уртлап къарап, ичме суюмей.

³⁵ Асгерлер Исаны хачгъа илген сонг, чёп салып, Ону опуракълары пайлап алалар. ³⁶ Онда олтуруп, Огъар къаравул этелер. ³⁷ Ону устюне: «Ягудилени пачасы Иса», – деп язып, айыбын гёрсетеген такъта салалар. ³⁸ Ону булан бирге, бирин онг ягъында, биревюн де сол ягъында, эки талавурчуну да хачгъа илелер.

³⁹ Ондан оьтегенлер, башлары чайкъай туруп, Огъар:

⁴⁰ – Гьы, Сен чи, ибадатхананы дагъытып, уьч гюнден ону къайтарып къурагъан Адам эдинг! Энни Озьюнгню къутгъар! Аллагъны Уланы бусанг, илинген хачынгдан туюш гъали! – деп мысгъыллап сёйлейлер.

⁴¹ Баш дин къуллукъчулар, дин алимлери ва тамазалар булан бирге, Ону мысгъыллай туруп, булай сёйлейлер:

⁴² – Бу башгъаланы къутгъара эди, Озьюн буса къутгъарып болмай! Бу Исрайылны пачасы чы! Гъали хачдан туюшюн, шо заман биз де Огъар иман саларбыз! ⁴³ О Аллагъгъа аркъа таяй эди. Эгер Аллагъ Муну суюе буса, энни къутгъарсын дагъы. О: «Мен Аллагъны Уланыман», – дей эди чи. ⁴⁴ Иса булан бирче хачгъа илинген талавурчулар да Огъар мысгъыл сёзлер айталар.

Исаны облюмю

⁴⁵ Туюше сагъат он экиден уьчге ерли бютюн уьлкени къарангъылыкъ къуршай. Шо къарангъылыкъ сагъат уьчге ерли таймай тура. ⁴⁶ Сагъат уьчлер вакътиде Иса гючлю тавуш булан:

– Эли, Эли, лама сабакътаны? Демек, «Аллагъым, Аллагъым! Мени не саялы ташлап къойдунг?» – деп къычыра.

⁴⁷ Онда болгъанлардан бирлери муну эшитгенде:

– О Илиясны чакъыра, – дей.

⁴⁸ Оланы бири шоссаягъат чабып барып чюпюрек гелтире. Ону ачыгъан чагъыргъа чомуп, таякъны башына да илип, Исагъа авзун бавукъ этмеге узата. ⁴⁹ Бирлери буса:

– Къой! Къарайыкъ, Ону къутгъармагъа Илияс гелерми экен? – дей.

⁵⁰ Иса, гючлю аваз булан дагъы да кычырып, жан бере. ⁵¹ Шо мюгълетде ибадатханадагъы перде, устден тюпге ерли ярылып, эки бёлуне, ер тербене, ярлар ярыла. ⁵² Къабурлар ачыла, Аллагъны хыйлы оылген адамлары тириле. ⁵³ Олар, къабурларындан чыгып, Иса тирилгенден сонг, сыйлы шагъаргъа* гирип, бир хыйлы адамлагъа гёрюнелер.

⁵⁴ Юз асгерни башчысы ва ону булан бирче Исагъа къаравул этегенлер ер тербенгенин ва болуп турагъан бары да бу гъарасатны гёрюп, бек къоркъуп:

– Гертилей де, О Аллагъны Уланы болгъан, – дейлер.

⁵⁵ Онда Исагъа къуллукъ эте туруп Галилеядан Ону булан гелген бир кёп къатынгишилер де болалар. Олар бу гъарасатгъа арекден къарап туралар. ⁵⁶ Оланы арасында Маждаллы Мариям, Якъуб булан Юсупну анасы Мариям ва Зеведейни уланларыны анасы бола.

Исаны гёмюв

⁵⁷ Ахшам болгъанда, Исаны якъчысы болуп тургъан ариматеялы Юсуп деген бир бай гиши геле. ⁵⁸ Пилатны янына барып, о Исаны сюегин бермекни тилей. Шонда Пилат огъар сюекни бермеге буйрукъ эте. ⁵⁹ Сюекни алып, Юсуп Ону таза кетен гебинге чырмай. ⁶⁰ Ону ярны ойдуруп объю этдирген янгы къабургъа сала. Къабурну алдына бир уллу таш да къаплап гете. ⁶¹ Онда Маждаллы Мариям булан бириси Мариям да къабурну къаршысында олтуруп бола.

Къабурну къаравуллары

⁶² Артындагъы гюн, сонгугюн, баш дин къуллукъчулар ва фарисейлер, Пилатны янына жыйылып, булай дей:

⁶³ – Гъакимибиз! Шо ялгъанчы сав заманында: «Уъч гюнден сонг Мен тирилежекмен», – деп айтгъаны эсибизге тюшюп гетди. ⁶⁴ Шо саялы уъчюнчю гюнге ерли къабурну сакъламагъа буйрукъ бер. Ёгъесе, якъчылары, гече гелип, Ону урлап гетежеклер. Сонг халкъгъа: «Облюмден тирилди», – деп хабар салажакълар. Шо заман бу ахырынчы ялгъан башлапгъысындан да яман болажакъ.

⁶⁵ Пилат олагъа:

– Муна сизге къаравуллар. Барып, тийишли гёрген кююгюзде объюгюз къаравул этигиз, – дей. ⁶⁶ Олар барып къабурну янына къаравуллар салып, ташны устъюне мюгъюр де басалар.

* 27:53 *Сыйлы шагъар* – демек, Ерусалим.

Исаны тириливю

28 ¹ Сонгугюн объюп, къаттыгюнню танг вакътисинде, Маждаллы Мариям булан бириси Мариям къабургъа къарамагъа баралар. ² Бирден бир уллу ер тербенив болуп гете. Раббиз йиберген малайик, кёкден тюшюп, къабурну алдындагъы ташны да авдарып, ону устъюнде олтуруп токътай. ³ Малайикни гёрюнюшю яшмын йимик, гийими буса къар йимик акъ бола. ⁴ Къаравуллар, ондан бек къоркъуп, къартылламагъа башлайлар ва объю гъаллы болалар.

⁵ Малайик къатынлагъа булай дей:

– Къоркъмагъыз! Сиз хачгъа илинген Исаны излейгенигизни билемен. ⁶ О мунда тюгюл. Объю де айтгъаны йимик, О тирилди. Ювукъ гелигиз. Къарагъыз: О мунда ятгъан эди. ⁷ Тез барып, Ону якъчыларына: «Иса объюмден тирилген, сизден алда Галилеягъа барып туражакъ, Ону онда гёрежексиз», – деп айтгъыз. Муна, гъали мен сизге айтдым.

⁸ Къатынлар, къоркъув ва уллу сююнч булан алгъасап къабурдан гетип, Исаны якъчыларына хабар бермеге чабалар. ⁹ Бирден олагъа Иса къаршылашып къала! О якъчыларына:

– Салам сизге! – дей. Олар да ювугъуна барып, Исаны алдында ерге къапланып, Ону аякъларын къучакълайлар ва Огъар сужда этелер.

¹⁰ Шо заман Иса олагъа:

– Къоркъмагъыз! Барып иман къардашларыма билдиригиз, Галилеягъа гелсинлер, олар Мени онда гёрежеклер, – дей.

Къаравуланы билдиривю

¹¹ Къатынлар гетгенде, къаравулланы бирлери шагъаргъа барып, бары да болгъан затны баш дин къуллукъчулагъа билдирелер. ¹² Олар да тамазалар булан бирче жыйылып, бир-бири булан сёйлешген сонг, асерлеге кёп акъча да берип, ¹³ булай дейлер:

– Сиз: «Биз юхлайгъанда, гече якъчылары гелип, Ону сюегин урлап гетгенлер», – деп айтгъып къоярсыз. ¹⁴ Эгер муну гъакъындагъы хабар гъакимге етишсе, биз ону инандырабыз, сизге де гъеч зат болмажакъ. ¹⁵ Акъчаны да алып, олар обълеге айтгъан кюйде этелер. Бу хабар бугюнге ерли ягъудилени арасында шо кюйде такрарланып тура.

Иса якъчыларына этген буйрукъ

¹⁶ Он бир де якъчысы буса Галилеягъа, Иса айтгъан тавгъа, гете. ¹⁷ Исаны гёрген заманда, Огъар сужда этелер, бирлери буса шеклик этелер. ¹⁸ Иса да, олагъа ювукъ барып, булай дей:

МАТТАЙ 28

– Кёкде ва дюнъяда бютюн гъакимлик Магъа берилген. ¹⁹Шолай-лыкъда, барыгъыз, бары да халкъланы Мени якъчыларым этигиз. Ата-ны, Уланны ва Аллагъны Ругъуну да аты булан оланы сувгъа чомуп, Аллагъгъа тапшуругъуз. ²⁰Оланы Мен сизге буюргъан бары да затны юрютмеге уйретигиз. Мен де ахыр замангъа ерли даим сизин булан болажакъман.